

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefona
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutro« izhaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
ročna se posebej ni velja po pošti:
prejemana Din 4., po mesečal-
nih dostavljena Din 5. — mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefona
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Nemčija popušča?

Po končanem Edenovem potovanju se Nemčija mnogo bolj pripravlja na kompromis, kakor pa ob njegovem obisku v Berlinu

Berlin, 7. aprila. r. Potek Edenovega potovanja po Evropi ni ugoden za Nemčijo. Do Simonovega obiska v Berlinu je na široko zamišljena akcija angleške vlade za posredovanje v interesu miru in sodelovanja v Evropi zbuja vti naklonjenosti proti Nemčiji, po obisku v Berlinu pa je ta akcija, čeprav ni dobila protinemškega značaja, kakor ji ga nekateri pripisujejo, izgubila svoje prvotno obtežilo v prid Nemčiji. V razgovorih, ki jih je imel po obisku v Berlinu, zlasti pa v Moskvi in Pragi, je Eden naletel na načrte o zagotovitvi miru, ki se strinjajo s francoskim in vs v nasprotju z nemškimi zahtevami. Pod visom tega, kar je čul v Berlinu, se zdi, da ni mogel nastopiti dovolj energično proti načrtom za obkolitev Nemčije, kar gotovo ni v skladu z angleškim pojmovanjem kolektivnega sodelovanja. V Moskvi je prišlo celo do demonstrativnih manifestacij angleško-ruskega prijateljstva, ki niti malo niso bile v nemškem interesu.

Po Edenovem obisku v Pragi je zunanji minister dr. Beneš izjavil dopisniku moskovskimi »Izvestij«, da obstaja med češko-slovaško, francosko in rusko vlado popolno soglasje glede ukrepov za zagotovitev miru. Rezen Lavalu bo tudi dr. Beneš v kratkem

potoval v Moskvo. V zvezi s tem se nemški listi sklicujejo na indiskretno nekega francoskega poslanca, da je vojaška zveza med Francijo, Češko-slovaško in Rusijo gotovo dejstvo. Tudi zadržanje Poljske vlade se zdi v Berlinu premalo jasno. Komunikacije o poteku angleško-poljskih razgovorov so listi označili kot prazen. Kot dobro za Nemčijo poudarjajo poljsko odklonitev vzhodnega pakta in sedanji obliki, ne more pa se reči, da je nemška javnost povsem zadovoljna s svojim edinim zaveznikom. Poljski zunanji minister Beck je namreč delež od tega, da bi sekundiral Hitlerju. Poljska je pripravljena čuvati svoj pakt o varnosti, ki ga je sklenila z Nemčijo, pripravljena pa je tudi na vsako zavarovanje pred Nemčijo. Zdi se, da so v Berlinu pričakovali, da bo Poljska dala pobudo za kompromisno rešitev, ki bi omogočila Nemčiji izhod iz njene sedanje osamljenosti. Do te pobude ni prišlo in v kolikor jo je Beck poizkušal, je propadla zaradi znanega nasprotstva maršala Pilsudskega proti Rusiji.

Kljub temu verujejo v nemški javnosti, da so informacije, ki jih je zbral Eden po Evropi, v svoji skrajnosti v prilog nemški tezi. Vzhodni pakt se je pokazal neustvarljiv z Nemčijo, temveč tudi brez nje. S

tem je postal položaj mnogo bolj jasen. Gre sedaj za iskreno sodelovanje z Nemčijo ali pa za enostransko fronto proti njej. V političnih krogih menijo kljub mnogim sumljivim znakom, da je Anglija odločno nasprotna omevanju protinemške zveze, ker ne bi po angleškem mnenju zajamčila splošnega miru, temveč bi samo povzročila še večje vznemirjenje v Evropi. Nemčija je res dovolj jasno povedala, da ne želi — kakor je eden izmed angleških listov poudaril — zvežati si roka, dokler nima polnih žepov. Nemčija ne misli sodelovati pri organiziranju miru, če bi ta mir imel samo videz, da se organizira proti njej, vendar pa je pripravljena doprinesiti svoj delež k splošnemu sporazumu.

V tukajšnjih poučenih krogih trdijo, da je pripravljeno nemško vlade za kompromis sedaj po končanem Edenovem informativnem potovanju po Evropi mnogo večja, kakor je bila ob njegovem potoku. Nadalje poudarjajo, da se je svetovna javnost prevarala v poudarjanju čisto negativnih rezultatov Simonovega obiska v Berlinu. Pravilo, da Hitlerjeve zahteve sicer niso bile skromne, da pa so daleč od tega, da bi upropastile vsa upanja za sporazum.

Manifestanten zbor v Petrogradu

Nad 15.000 volilcev manifestira za narodno in državno edinstvo — Govori ministrov inž. Vujića, dr. Hasanbegovića in dr. Marušića

Petrograd, 7. aprila. Danes je bil tu velik manifestacijski shod, ki so se ga udeležili prometni minister g. inž. Dimitrijić Vujić, minister Avdo Hasanbegović ter minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drago Marušić.

Zborovanje se je vršilo na trgu pred spomenikom kralja Petra Osvoboditelja. Navzočih je bilo nad 15.000 ljudi. Otvoril ga je dr. Djuro Dekanić, ki je izročil besedo prometnemu ministru g. Dimitriju Vujiću.

Kot prvi govornik je nastopil minister za promet inž. Vujić, ki je ugotovil, da se zborovalci niso zbrali na zboru, da bi se posvetovali o kandidate, temveč, da po kažejo, da hočejo znago državne in narodne politike.

Kraljevska vlada z g. Jevtićem na čelu si je zadala nalogo, da s smotrenimi ukrepi ublaži veliko gospodarsko stisko, ki leži na vsem narodu. Prebivalstvo vliče svojih gospodarskih iniciativ ni more ublažiti vse teže gospodarske krize. Oči naroda so obrnjene v vlado g. Jevtića. Od vlade pričakuje narod, da razvzolja gospodarski vzolj v katerega je zašlo naše gospodarstvo, in da se ustvarijo ugodni pogoji za oživljenje gospodarskega delovanja. Narod hoče napredka na kulturnem in drugih poljih, hoče živeti na vnotraj v miru in urejeno navzven. Dovolj je bilo pripovedovanja in obljub. Sedanja kraljevska vlada neče obljubljati, temveč hoče dati dela in kruha. Ta vlada se bori za to, da se dela in da se pošteno dela in da se izvede pisani program. Kraljevska vlada je odločena izvesti konsolidacijo našega kmetijstva, saj od njenega napredka odvisi napredke vse države in blagostanja našega naroda. Kraljevska vlada bo posvetila posebno pozornost pravosodju, ki je temeljni kamen naše države.

Svojo prometno politiko bo kraljevska vlada vodila tako, da železnice ne bodo fiskalna podjetja in nepristopne vsemu prebivalstvu, marveč na korist vsemu narodu. Geslo vlade je: »Čim nižja tarifa in čim večji obrat, kajti povečani obrat daje tudi povečane dohodke.

Kraljevska vlada bo skušala opraviti v skladu interese vseh stanov. Zato bo, kakor je že sturla, tudi v prihodnje izdala ukrepe za industrijo in za obrništvo, da pospeši njun razvoj. Skušala bo znižati sedanje razlike, ki obstojajo med cenami industrijskih izdelkov in cenami kmetijskih pridelkov.

Globoko smo prepričani, da nas bo pri tem podprlo kraljevo namestništvo z Nj. kr. Vis. knezom-namestnikom Pavlom na čelu (dolgotrajno vzklikanje in ploskanje), s tem dičnim potomcem Karagorgorjevičev nosilec in predstavnikom moči in modrosti našega naroda, ki vodi tako krepko našo državo. S to podporo bomo lahko izpolnili svojo nalogo.

Nato je povzel besedo minister Hasanbegović, ki se je v svojem govoru najprej spomnil Velikega kralja, čigar polnetne prestrelje smrti se pravkar spominja z globoko žalostjo v srcu ves naš narod. Nato je nadaljeval: Znano vam je, je dejal, da so v starih časih živeli ljudje, ki so za svoje ideale prenašali največje žrtve. Te ljudi so nazvali svete ljudi. Ako bo nekdo zgodovina pisala o mukah in trpljenju narodov, potem bo na prvem mestu zabeležila naš mučenški narod. Zakaj ta narod si je moral vse tisto, kar je njegovega, priboriti s krvjo in s trpljenjem. Najtežji in najbolestanjši dogodek naše zgodovine pa je bil, ko smo izgubili lani njega, ki ga nihče ne more pozabiti! Vzkliči: »Slava viteškemu kralju!« Ta velika žrtva narodu se more poplačati samo tako, da ohranimo pono vdanost in zvestobo sinu pokojnega kralja, Nj. Vel. kralju Petru II. (Viharni vzkliči: »Zivel kralj Peter II.!)

Minister je prešel nato k poskusu opozicije, nastopiti pri volitvah. Opozicijo tvorijo ljudje, ki pravijo, da bodo o programu njenega dela govorili šele po volitvah. Nekateri teh politikov se celo družijo s človekom, ki je vse svoje življenje vodil negativno in destruktivno politiko. Eden izmed njegovih prijateljev pa celo izjavlja, da pojde v Beograd šele takrat, če ga bo sodišče za zaščito države tja poklicalo. Te besede so jasne vsemu narodu, samo na žalost niso jasne nekaterim opozicijskim politikom. Nekei naš bivši politik je nekoč izustil besede, ko je še vodil politiko v tej državi: »A koliko stane Kajmakčalan, da vam ga plačam?« Voditelj današnje opozicije je nedavno ponovil iste besede. Ti ljudje pozabljajo, da je Kajmakčalan plačan z življenji naših najboljših sinov. Na Kajmakčalanu so puške napravile meje te države in prav tako bodo samo puške te meje izpremenile.

Narod mora pokazati, da hoče svoje svetine braniti in čuvati svoje ognjišče. Djurdjevdanske volitve morajo dokazati, da je za vedno izključena otvoritev vprašanja državnega in narodnega edinstva. Nato je povzel besedo minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drago Marušić, ki je med drugim dejal: Čeprav so naši kralji med seboj različni, živi vendarle tu pri vas in tam pri nas isti narod. I tu i pri nas utripa na tisoče in tisoče src za našo Jugoslavijo (ponovno viharno odobravanje). I tu i pri nas živi isti narod. Naš kmet, ki hoče to svojo državo braniti in rešiti pred vsakomur, je za to trdno odločen. Pri nas ne tu nihče ne pozablja, kako je bilo med vojno in pred vojno in pod tujim jarmom. Zato čutimo

vsil, da ta naša država mora biti čvrsta, močna in krepka, da mora biti velika, da ohranimo svobodo, ki smo si jo pridobili s toliko krvi in žrtvami. Odločeni smo povedati vsemu svetu: Nikdar več ne bo med nami razcepjenosti! Zmerom hočemo biti edinstveni in enotno braniti svoje svetine. Opozicija (ogorčeni vzkliči: Kaj hoče? Dol z njo!), ki se je zdaj pojavila — kaj hoče? Kaj bi rada? Kaj drugega kakor da narod spet razcepi in spet oživi sovraštvo med brati, da brat bratu ne bo več brat, temveč volk, da spet postavi na dnevni red vprašanja, ki so že zdavnaj rešena. Zato tudi je na programu kraljevske vlade g. Jevtića. Kot prva točka napisana beseda; narodna sloga in narodni sporazum. Potrebno je malo pogledati tudi preko naših meja, da bomo videli, kako vsi drugi narodi koncentrirajo vse svoje sile, da ohranijo v teh težkih časih gospodarske krize svoje narodne sile. Vsi ti, ki delajo proti slogi, nas hočejo spraviti v razmere pred 6. januarjem. To so največji škodljivci našega naroda. (Viharno odobravanje.)

Pri vas in pri nas trpimo zato, ker kmet za vse svoje delo ne more toliko zaslužiti, kolikor je vreden njegovega silen truda od ranega jutra do pozne noči. Kmet ne more zaslužiti niti toliko, kolikor mu je najpotrebnejše za življenje. To ve kraljevska vlada, in zato je odločena vsakomur pomagati, v prvi vrsti pa kmetu. Krize v bistvu ni zaradi drugega kakor zato, ker del naroda, to so kmetje, nima in ne more zaslužiti toliko, da bi mogel kaj kupiti. Zato bo prva skrb kr. vlade, da bo kmet za svoje delo dobil primerno odškodnino in da bo mogel kupiti i čevlje i obleko. Ko se to doseže, bo v državi oživelo i gospodarstvo in tudi drugim stanovom se bo bolje godilo. Kmet je steber države in naroda v celoti, v miru in v vojni doprinaša največje žrtve za domovino in jo zna braniti. Braniti je ne more tisti, ki nima zemlje.

Objubljamo vam, da hočemo v kraljevski vladi zavestno in poštreno delati za narod in posvetiti vse sile, da povzdigemo gospodarstvo vsega prebivalstva. Za to delo prošimo vaše pomoči. Kakor zdravnik sme dognati diagnozo, zdaj pa pojdimo na to, da bolezen tudi ozdravimo. (Ploskanje in veliko odobravanje.)

Volilna reforma v ČSR

Praga, 6. aprila. d. Poslanska zbornica je odobrila včeraj po daljši debati z glasovi koalicijskih strank novi volilni zakon kakor ga je predložil ustavni odbor, ki si je dopolnje preskrbel odločitve vlade glede spornih določb, zlasti pa kvorum. Prvotni vladnem načrtu določeni kvorum 125.000 glasov za sprejem kake stranke v drugi skrutinji, pri čemer mora stranka doseči vsaj v enem volilnem okraju volilni količnik, je bil opuščen. Pri drugem skrutinju bodo upoštevani samo glasovi strank, ki zberejo najmanj v enem volilnem okraju vsaj 20.000 glasov, v vsej državi pa 120.000. Pri volitvah v senat znaša najmanjše število 35.000 glasov. Opuščen je bil nadalje v prvotnem vladnem načrtu za manjšino do 300.000 prebivalcev določeni kvorum 50.000 oziroma za senat 60.000 glasov, ki pa je prav tako vezan na dosego volilnega količnika vsaj v enem volilnem okraju. Ugotoviti je treba, da dobi ne glede na nove določbe o kvorumu pri prvih volitvah mandat stranka le tedaj, če doseže v enem volilnem okraju volilni količnik. Še v teku debate je koalicijska sprejela nekatere izpremembe, ki določajo, da se volilni zakon razširja tudi na občinske volitve in da veljajo določbe o vrstnem redu kandidatnih list tudi za občinske volitve, ki se vrše izvede dne z volitvami v poslanski zbornico, senat, deželna ali okrajna zastopstva.

Zbor delničarjev

Zanatske banke

Ljubljana, 7. aprila.

V dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je bil danes občni zbor delničarjev Zanatske banke s področja Ljubljane. Za zbor je vladalo veliko zanimanje, ker sta nastopili obe skupini obrtnikov, da si izvojujeta svoj prestiz. Znano je, da v upravi podružnice, v kateri so imeli svojo odločno besedo ravno prišasti Pičmanove lupine, že daljšo dobo ni bilo harmoničnega dela, kar potrebuje taka gospodarska ustanova. Ta razdor je dovedel tako daleč, da je centralna uprava v Beogradu smatrala za potrebno pozvati delničarje, da si sami izvolijo novo zastopstvo iz svoje srede v upravo podružnice. Zbor je vodil predsednik poslovnega odbora podružnice banke v Ljubljani g. Engelbert Franchetti. Na zboru je bilo zastopanih 185 delničarjev, izmed katerih so glasovali za listo Franchetti-Rebek 104 delničarji z 933 glasovi, za listo Pičmana pa 80 delničarji s 577 glasovi. Z veliko večino je bila torej izvoljena lista Franchetti-Rebek, ki je dobila s tem tudi zaupnico večine delničarjev za nadaljnje vodstvo podružnice v Ljubljani. Zbor je potekel mirno. Kakor nam poročajo iz Celja, kjer je bil istočasno zbor delničarjev za tamkajšnje področje, je prav tako zmugala lista Franchetti-Rebek s 85 glasovi proti 53. Tudi v Mariboru je bil danes zbor delničarjev, od koder pa se nimamo poročila.

Italija in Jugoslavija

Novi italijanski poslanik v Beogradu o zblizanju Italije in Jugoslavije

Beograd, 7. aprila. p. Nocojšnja »Pravda« je objavila razgovor svojega dopisnika z novim italijanskim poslanikom grofom Violio di Camp'Alto.

Italijanski poslanik je v razgovoru najprej izrazil svoje zadovoljstvo, ker je bil imenovan za zastopnika kraljevine Italije v naši državi.

Pred odhodom v našo državo, je dejal, me je sprejel ministrski predsednik g. Mussolini, ki je prežet z najboljšimi nameni proti Jugoslaviji. G. Mussolini zelo ceni delavnost vaših ljudi in občuduje vztrajnost vašega večaka. Ni treba mnogo primerjav, toda g. Mussolini smatra, da je vaš vojak eden izmed najboljših. Mussolini želi, da bi dosegel trajen sporazum z Jugoslavijo. V ta namen se imajo urediti sporna vprašanja, v kolikor obstoje. Po večini gre za že sklenjene sporazume, ki so žal pod vplivom razmer ostali mrtva črta na papirju. Skleniti bomo morali nove trgovinske pogodbe ter popraviti ali obnoviti prijateljsko pogodbo med Jugoslavijo in Italijo. Italija ima v načrtu stalno politično sodelovanje z Jugoslavijo, nove politično organizacije. K sreči se naši dve državi gospodarsko izpopolnjujeta. Italija bo, v kolikor bo mogoče, favorizirala jugoslovnsko trgovino, ne sme se pa pozabiti, da je jugoslovnska trgovinska bilanca aktivna proti italijanski. Če ne bi maršeska tragedija tako nesrečno prizadela obe državi, bi bilo italijansko-jugoslovnsko zblizanje že ustvarjeno, ker je bilo v programu blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. ter francoskega zunanje ministra Barthouja.

Kako gledajo v Italiji na Malo antantno, g. minister, je vprašal dopisnik lista italijanskega poslanika.

V Italiji smatrajo Malo antantno kot srečno mednarodno kombinacijo, ki je pokazala vitalnost in političen smisel.

Kaj sodijo o revizionizmu?

Kar se tiče revizionizma, je že Društvo narodov samo predvidelo možnost legalne revizije dogovorov in mednarodnih paktov, moram pa reči, da je bila Italija vedno proti nasilnemu revizionizmu.

Kakšni so gospodarski odnošaji med Italijo in Jugoslavijo?

Moj prihod v Beograd je prišel v zelo ugodnem času trgovinskih odnošajev med našima državama. Znano je, da je gospodarstvo naših dveh držav integralnega značaja, toda v obeh državah so bili podvezeti ukrepi, da bi se respektivno gospodarstvo napravilo neodvisno od izvosa iz inozemstva. Ti obrambni ukrepi so nastali zaradi potrebe ohranitve nacionalne monete, nacionalnega trga, delovnih moči in ohranitve nacionalne produkcije na neobhodno potrebni stopnji koristnosti, nimajo pa ofenzivnega značaja, ker streme izključno po očuvanju gospodarstva zaradi omejenega izvosa po restriktivnih ukrepih kulnega trga. Tak je tudi primer z jugoslovnsko carinsko tarifo iz l. 1925, ki ustvarja zaščito za industrijo z namenom, da zagotovi kmetijstvu izvoz njegovih proizvodov. Treba je torej računati s temi okoliščinami in se ne sme pozabiti, da gre za gospodarske potrebe, ki se jim nobena država ne more izogniti.

Italijanski poslanik je za tem obširno govoril o statistiki ter trgovinskih odnošajih med Jugoslavijo in Italijo, pri čemer je poudaril, da je treba energično delati za zblizanje obeh držav, ki imata značaj medsebojnega izpopolnjevanja. Naglasil je tudi, da gleda s polnim optimizmom v bodočnost nadaljnega razvoja medsebojnih gospodarskih in političnih odnošajev. Pri tem je potrebno, da priznata obe stranki druga drugo lojalno obojestransko potrebo in da delata sporazumno, z razumevanjem in čvrsto voljo za njihovo zadovoljitev.

Shod ministra čirica v Stari Pazovi

Stara Pazova, 7. aprila. AA. Danes se je vršil tu shod, na katerem je govoril član kraljevske vlade, prosvetni minister Stevan Čirić. Na shodu je bilo zbranih do 8000 poslušalcev.

Zborovanje je otvoril odvetnik dr. Kristo Grbin. Za njim je takoj povzel besedo prosvetni minister Stevan Čirić, ki je izjavil:

»Čuvajte Jugoslavijo!« to je bila zadnja misel in zadnja beseda velikega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Čuvati Jugoslavijo naj bo naša prva misel in naša prva beseda, kadar se nam je lotiti kakšnega dela. Kako naj najlepše izpolnimo to sveto oporoko našega kralja? Izpolniti jo bomo najlepše na ta način, da vstrajamo v neomajni zvestobi do Nj. Vel. kralja Petra II. (Dolgotrajno vzklikanje: Živel kralj!), ako ohranimo v svojih sroih trajno ljubezen do njegove vzhvise matere Nj. Vel. kraljice Marije (zopet dolgotrajno vzklikanje: Žive la Nj. Vel. kraljica-mati!), če se vsi kot en moč postavimo za visoke kraljevske namestnike, ki jim načeluje knez Pavle Karadjordjević (zopet dolgotrajno, viharno vzklikanje: Živel Nj. Vis. knez-namestnik Pavle!), mož velike bodočnosti, plemenitega duha, ki ga vse naše ljudstvo pozna kot posepeševatelja in tvorca umetnostne kulture, če vse svoje sile stavimo na razpoloženje kraljevskemu namestništvu, da v teh hudih časih nadomestimo, kolikor je to sploh mogoče, izgubo velikega kralja.

Nočem razpravljati o tem, ali je nezadovoljstvo, ki se pojavlja tu in tam, upravičeno ali ne. O tem bi se dalo mnogo govoriti. Pa tudi če postavimo, da je nezadovoljstvo v tej ali oni stvari upravičeno, ga bomo najlažje odpravili samo z bratskim sodelovanjem. Za nami so časi, ko smo trepetali za obstoj našega naroda, prešli so časi, ko je tujevo nož rezal globoke rane v meso našega naroda. Zdej ni nobene nevarnosti ne za narod kot celoto, ne za njegove dele. Danes gre samo za to, da uredimo svojo rojstno hišo. Pot, po kateri je treba iti, je zapisana že v ustavi. (Viharno odobravanje.)

Za ministrom Čirićem je govoril še njegov namestnik dr. Milan Sekulić, ki so ga, kakor znano, leta 1914. obsodili na smrt in ki ga je tedaj rešila samo neka plemenita oseba iz Stare Pazove. Tudi njegov govor je množica sprejela z veliko pozornostjo.

Kneгинja Olga pokroviteljica angleške šole v Beogradu

Beograd, 7. aprila. AA. Nj. kr. Vis. kneginja Olga je blagovolila prevzeti častno predsedstvo nad angleškim otroškim zaba-viščem »Charles Dickens« v Beogradu, prve angleške šole v Jugoslaviji.

Ludendorffov jubilej

Berlin, 7. aprila. AA. »Berliner Zeitung« au Mittag« poroča, da bodo vse enote nemške vojske 9. t. m. svečano proslavile 70. rojstni dan generala Ludendorffa.

Smrt dveh slavnih glasbenikov

Varšava, 7. aprila. AA. Umrl je znameniti skladatelj Emil Mlynarski. Bil je dolgo časa ravnatelj varšavske opere, poprej pa je bil tudi na uglednih umetniških mestih v Angliji in Nemčiji.

Budimpešta, 7. aprila. AA. Umrl je slavni goslar Vecsy.

Bethlenov odhod v Italijo

Budimpešta, 7. aprila. AA. Bivši predsednik vlade Stefan Bethlen je odpotoval v Italijo. Na pristojnem mestu izjavljajo, da je to pot obisk grofa Bethlena zasebne-ga značaja in da mu ni poverjena nikaka uradna naloga.

Počastitev dr. Zenkla

Včeraj dopoldne je beograjski mestni svet imenoval na slovesni seji prof. dr. Petra Zenkla za častnega meščana jugoslovnske prestolnice

Beograd, 7. aprila. p. Beograjski mestni svet je imel danes slovesno sejo v čast go-stu beograjskega mesta, zaslužnemu češko-slovaškemu javnemu delavcu prof. dr. Petru Zenklu. Sejna dvorana je bila za to priliko slovesno okrašena z jugoslovnskimi in češko-slovaškimi zastavami. Prisotni so bili vsi mestni svetniki. Prof. dr. Zenkel je prišel k seji v spremstvu češko-slovaškega poslanika dr. Wellnerja.

Točno ob 10. je predsednik občine Vladimir Ilić otvoril sejo ter pozdravil prof. dr. Zenkla kot velikega prijatelja našega naroda, ki mu je mnogo dolžan. Poudaril je, da so Jugoslaveni že od nekdaj ljubili Čehoslovake in da so v vsakem Čehoslovaku videli ne samo slovanskega zaveznika, temveč svojega rodnega brata, ki je imel ista trpljenja, ista upanja in dosegel iste nacionalne trofeje. V vsakem Čehoslovaku vidimo del Masarykovega bistra, v velikem češko-slovaškem voditelju Masaryku pa vidimo in čutimo dušo vsega češko-slovaškega naroda. V bratu prof. dr. Zenklu vidimo znanstvenika, ki ga globoko spoštujemo in ki se mu zahvaljujemo za vse, kar je storil za Jugoslavijo in Jugoslaven, zaradi česar mu beograjski mestni svet podeljuje častno meščanstvo jugoslovnske prestolnice.

Predsednik občine je zalem navajal velike zasluge prof. dr. Zenkla za medsebojno spoznavanje Čehoslovakov in Jugoslovenov, zlasti pa njegov trud za zgraditev Jugoslovnskega dijaškega doma v Pragi, ki je najlepši mavzelj v slavo pokojnega viteškega

ga kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Za vse, kar je dr. Zenkel storil: Hvala mu!

Zatem je prof. dr. Zenkla pozdravil v imenu mestnih svetnikov znani književnik Dušan Nikolajević, predsednik občine Ilić pa mu je izročil lepo izdelano diplomu častnega beograjskega meščanstva, ki naj služi, kakor je poudaril, za dokaz večnega bratstva češko-slovaškega in jugoslovnskega naroda, za jamstvo skupnega dela Prage in Beograda ter vseh češko-slovaških in jugoslovnskih mest.

Pri tem sta se prof. dr. Zenkel in predsednik občine Ilić poljubila, kar je izzvalo dolgotrajno odobravanje in ploskanje vseh prisotnih.

Prof. dr. Zenkel se je zahvalil predsedniku občine in mestnim svetnikom za veliko odlikovanje, ki mu ga je izkazal jugoslovnski narod, in izjavil, da se čuli izredno počaščenega z imenovanjem za beograjskega častnega meščana.

Po govoru prof. dr. Zenkla je bila seja zaključena.

Jutri ob 18.15 zvečer bo prof. dr. Zenkel predaval v Kolarčevi ljudski univerzi o socialnih potrebah mesta Prage, pri čemer bo tudi predvajal prigoden film.

Obsodba toskanskih fašistov

Rim, 7. aprila. AA. Izredno sodišče je včeraj obsodilo 17 fašistov iz Toscanne na zapor od 2 do 7 let.

Govor ministra dr. Kožulja v Šibeniku

Obračun z izvenparlamentarno opozicijo

Šibenik, 7. aprila. Na Veliki pojansi kraja Petra se je danes vršilo pred okoli 3000 poslušalci volilno zborovanje, ki ga je priredil gradbeni minister dr. Kožulj. Zborovanje je otvoril šibeniški župan Marko Bernić, ki je podelil besedo ministru dr. Kožulju, ki je med drugim dejal:

Program Jevtičeve vlade je znan iz njene deklaracije in iz volilnega programa. Kraljevska vlada in mi vsi moramo gledati na koristi državne celote. Država je najsvetljša dobrota, za katero mora vsakdo vse žrtvovati. To je svetlost vsega našega življenja. To svetilo morajo in hočejo jugoslovenski državljani braniti in varovati z vsemi silami. Kako se bo pa ta država snela, bo smerom odvisno od lastne volje lastnih sinov te države. Pri urejanju teh vprašanj je treba samo paziti, da ne bi zbudili na zunaj videza, kakor da pomeni znebiti se vprašanj slabosti državne kohezije.

Jasno je treba povedati vsemu narodu, posebno pa kmetu, kako se bodo na pr. urejala gospodarska vprašanja. Gospodje, ki zdaj postavlja svojo volilno listo, so

stali celih sedem let v abstinenci in niso hoteli sodelovati v javnem življenju. Zato se postavlja vprašanje, kako so se tisti, ki so izjavljali, da ne priznajo te države, niti njenih zakonov, zdaj nanekrat odložili za masopri volitvah. Če gredo na volitve, da bodo pozneje sodelovali pri konstruktivnem delu, so nam dobrodošli. Ako pa hočejo samo zbrati glasove, v skupščino pa ne bodo hoteli iti, potem to ni zdrava politika, temveč bolna. Ti gospodje bi morali odkrito povedati, da li je njihovo pravo stališče tisto, ki ga javno izpovedujejo, ali je pa ono, ki ga šepetajo pri svoji volilni agitaciji.

Nato je govornik orisal naše politično življenje pred in po 6. januarju, ki je odpiral vrata novi demokraciji, demokraciji kmeta, demokraciji produkcije, demokraciji ustvarjanja.

Govorilo je še več govornikov, nato se je zborovanje zaključilo z viharnim vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II., Jugoslaviji in predsedniku kraljevske vlade g. Bogoljubu Jevtiču.

Otvoritev novinarskega doma v Beogradu

Včeraj so v Beogradu slovesno otvorili dom jugoslovenskih novinarjev

Beograd, 7. aprila. p. Danes so slovesno otvorili Novinarski dom v Beogradu. Svečanosti so prisostvovali zastopniki Nj. Vel. kralja zrakoplovni podpolkovnik Branko Naumović, kraljev adjutant, predsednik vlade B. Jevtič, minister za šume in rudnike dr. Svetislav Popović, kraljev guverner Jeremija Živanović, zastopnik patriarha prvosvečenik Petrović, zastopnik ministra za vojsko in mornarico general Radišević, zastopniki beograjske mestne občine, zastopnik Presbiterija ministrskega predsedništva, poslaniki Francije, Turčije, Poljske, Bolgarije, Belgije, Grčije, Avstrije, Albanije, Češkoslovaške, čila, zastopstvo senata, predsednik Narodne skupščine dr. Kumanudi, zastopniki akademije znanosti, saveza dobrovoljcev, mnogostevinskih patriotskih društev, veliko število najuglednejših književnikov, mnogi stari novinarji, kulturni in javni delavci, zastopniki centralne uprave Jugoslovenskega novinarskega združenja in vseh njegovih sekcij. Ljubljansko sekcijo JNU je zastopal poleg drugih njen predsednik glavni urednik »Jutra« g. Stanko Virant.

Dom sta blagoslovila protojereja Marković in Cvjetković ob asistenci več drugih svečenikov, na molitve pa je odgovarjal pevski zbor »Obilice«. Po blagoslovlitvi je bil počastjen spomin vseh umrlih in v vojni padlih novinarjev. Po končanem obredu je imel prota Marković prigojen govor, zatem pa je predsednik centralne uprave JNU g. Kuzmić pozdravil goste in obrazložil zgodovino priprav za zgraditev Novinarskega doma, s katerim so bila uresničena stremjenja mnogih novinarskih generacij. Zahvalil se je vsem, ki so pripomogli k zgraditvi tega doma, pri čemer je zlasti poudaril velike zasluge pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja, čegar spomin so prisotni počastili z vzkliki »Slava mu«, nadalje predsedniku beograjske občine, ki je dal za dom na razpolago brezplačno zemljišče, kakor tudi mnogoštevilnim drugim dobrotnikom.

Po svečanosti je bila prisotnim prirejena zakuska, nato pa banket vsem novinarjem iz Jugoslavije ter inozemstva, ki so se udeležili otvoritve.

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 7. aprila.

Drama: Gost v »Postržku«

Drama je za nedeljo pripravila zanimiv dogodek: gostovanje ge. Marte Repovž-Radmanovičeve, ljubljanske domačinke, ki je zdaj članica zagrebške drame, v naslovni vlogi Nicodemijeve »Postržke«. Prvotno je bil »Postržek« z gostom najavljen za soboto zvečer, a je bil zaradi žalnih svečanosti za blagopokojnim kraljem preložen na danes popoldne. Predstava sicer ni mogla biti dolžna tistega zanimanja in obiska, kakor bi ga zahtevala že vladnost do gosta, a občinstvu, ki je prišlo, ni bilo žal. V »Postržku« ge. Repovž-Radmanovičeve smo spoznali odlično igralko, ki osvaja s svojo nevsiljivo skromnostjo, a zna obenem dati izraza najglobljim in najtišjim tresljajem človeškega srca, da gledalca vsega prevzame. Občinstvo jo je nagradilo z mnogo odobravanjem.

Poštarji so zborovali

Danes popoldne so zborovali v steklenem salonu »Pri levu« poštni, telegrafski in telefonski uslužbenci. Predsednik g. Kumer se je pred prehodom na dnevnim red spominjal blagopokojnega kralja in pozval članstvo, naj počasti njegov spomin s trikratnim vzklikom »Slava«. Nato je izrazil v imenu zbranih poštarjev vdanost mlademu kralju Petru II.

Zborovalce je pozdravil zatem poštni ravnatelj g. dr. Janko Tavzes, želeč organizaciji uspešen napredek in zagotavljanje čim svojo pomoč. Z občnega zborja je bila poslana vdanostna brzojavka namestniku kralja, a predsedniku vlade g. Jevtiču, ministru prometa g. inž. Vujiču in pomočniku ministra inž. Ratajanu pozdravne brzojavke.

Sledila so poročila funkcionarjev in so bila soglasno sprejeta. Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni: Kumer Jože, Cuderman Leopold, Brus Lavoslav, Bahič Anton, Boh Anton, Grintal Franc, Jelovškova Ida, Keržanova Helena, Mikuževa Vladislava, Ružanova Dora in Pavčič Nikola.

Nato so razpravljali o raznih aktualnih zadevah in sprejela je bila obširna resolucija, ki vsebuje teženje in zahteve poštne osebja. O delovanju centralne uprave v Beogradu je informiral članstvo zastopnik g. Tropan. Pri slučajnostih je predsednik stavbnega odbora Zadruga »Poštni dom« g. Urbančič poročal, da je ponosni dom ob Tyrševi cesti že pod streho in toliko dograjen, da se bodo lahko vanj vsebile poštne organizacije že v teku priložnih dveh mesecev. Pozival je članstvo, naj zbraja prispevke za svoj dom, katerega notranja oprema še ni končana. H koncu se je oglašil še v imenu mariborskih poštinskih uslužbencev g. Bernot, ki je glede na projektirano gradnjo železničarskega okrevišča predlagal, da se upoštevajo želje Mariborčanov in da se okrevišče zgradi na Pohorju,

ki podnebno ustreza vsem zahtevam. Tam se bo tudi zgradila vzpenjača. O tem bo še razpravljali novi odbor.

Nacionalna ura v radiu. Danes bo predaval rektor beograjske univerze g. dr. Vladimir Corović o Josipu Juraju Strosmajerju ob priliki 30letnice njegove smrti. Prenos iz Beograda.

Promocija. Na dunajski univerzi je bil promoviran v soboto za inženjerja kemijske g. Herman Korn, sin znanega instalaterja g. Teodorja Korna v Ljubljani. Čestitamo!

Ljudska univerza v Ljubljani. Drevi ob 20. bo predaval v dvorani Delavske zbornice univ. profesor dr. Marius Rebek o tako zvanih anliških barvah. To zadnje predavanje Ljudske univerze v tem polletju bo ponazorjeno z zanimivimi prikazimi in pregledom, kako so barve sestavljene. Vstop vsakomur prost.

Sokol i Ljubljana-Tabor vabi članstvo in prijatelje Sokola I, da se udeležijo svečane proslave 70letnice brata Josipa Turka v torek 9. t. m. ob 20. pred njegovim stanovanjem na Vidovdanci cesti 3. Zbrališče ob 20.45 pred Sokolskim domom na Taboru, od koder odkorakamo skupno pred slavljenočo stanovanje. Sodelovala bo društvena godba.

VI. javna produkcija konservatoristov bo drevi ob četrti na 19. v Filharmonični dvorani. Nastopijo gojenci šole profesorja Antona Ravniča. Med drugim se bo izvajal tudi Mozartov klavirski koncert v d-molu s spremljevanjem orkestra. Na produkcijo opozarjamo, in vabimo. Vstopnina 2 Din na podlagi sporeda.

Alli že veste, da bo v sredo 10. t. m. v Filharmonični dvorani v Ljubljani izredno zanimiv koncert. Nastopi odlični čelist Slavko Popov. Vsa evropska kritika mu priznava mesto med prvimi največjimi čelisti sveta. Prodaja vstopnic vnaprej v knjigarni Glasbene Matice.

Sokolska župa Ljubljana. Prosvetni odbor poziva članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se v čim večjem številu udeležijo žalne svečanosti Narodne odbrane, ki bo drevi ob 20. v veliki dvorani Kazine. Obleža po možnosti temna s sokolskim znakom, ovitim v črn flor.

Sokol na Viču priredi jutri ob 20. v dvorani Sokolskega doma žalno svečanost za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Članstvo in naraščaj naj se žalne svečanosti udeležita v čim večjem številu, ostalo občinstvo vladno vabljeno. Vse hišne posestnike pa vladno prosimo, da jutri razobesijo na svojih poslopih žalne zastave ali trobojnice na pol droga.

Nizozemsko zlato za Anglijo

London, 7. aprila. AA. Sročji se na letališču v Croydonu pripelje z letalom z Nizozemskega večja količina zlata za nekatere londonske banke. Zaradi vremenskih neprilik je bilo letalo s svojim dragocenim tovorom med poletom večkrat v hudi nevarnosti.

Ljubljanski dispanser – varuh prebivalstva pred tuberkulozo

Ljubljana, 6. aprila.

Poročilo trimesečnega delovanja Calmetteovega protituberkuloznega dispanserija v Ljubljani predstavlja v resnici veliko socialno higiensko delo, katerega vodi Calmetteov dispanser v borbi proti tuberkulozi v Ljubljani in okolici. Slednja se žalibog do danes ne more ponašati s sodilovanjem, so pa izgledi, da bo v kratkem tudi okolica sledila mestu.

V treh mesecih je izvršil dispanser 2172 pregledov. Bilo je 168 obolelih za tuberkulozo in 43 za odprto tuberkulozo. Preiskave se vrše z zdravniškim pregledom, z rentgenološko preiskavo, s preiskavo krvi in iz mečka ter z bakteriološkimi preiskavami na tuberkulozo okužitev. Siromašnim bolnikom se nudi brezplačno zdravljenje. Socialno higiensko delo na terenu je izvrševala dispanserska sestra v 101 hišnem obisku, kar se smatra kot zelo važno, če ne najvažnejše delo dispanserija. Njena naloga je, povsod paziti na točno izvrševanje vseh mer, katerih se današnja zdravniška veda poslužuje v borbi proti tuberkulozi, a na prvem mestu zaščita zdrave, oziroma ogrožene okolice. Ne pomaga se samo s poukom in nasvetom, temveč tudi z materialno pomočjo, kar je v današnjih časih posebne važnosti.

S sodelovanjem vseh, ki jim je zaupano narodovo zdravje, z oblastmi, zdravstvenimi, socialnimi in karitativnimi ustanovami se pomaga, da se povsod tam, kjer je pomoč potrebna, stori vse za uspešno protituberkulozno borbo.

Dispanser sam je v tem času nudil svojim varovancem izdatno pomoč, ko jim je izdal n. pr. 1016 litrov mleka v vrednosti 2285 Din ter odgovarjajočo količino kruha in drugih potrebnih živil. Z uspehom se rešujejo družine, ki so z otroki vred zapadle boleznim, pomaga se pri zapostavljenih ter odpravi stanovanjskih nedostatkov. Posebne važnosti e, da je od začetka letošnjega šolskega leta Calmetteov protituberkulozni dispanser pričel izvajati sistematično protituberkulozno borbo tudi med nastavniki vseh naših šol, dočim to borbo vodi med šolsko mladino že od svojega obstoja. To važno delovanje je v resnici pokazalo veliko uspehov in se bo ta praksa morala brezpogojno nadaljevati.

Ljubljanskemu dispanserju kot varuhu prebivalstva pred tuberkulozo pripadajo primernejši prostori kakor jih ima zdaj v ambulanci za tuberkulozo OOUZ, kjer niso bili prostori zanj predvideni. Obiskovalci dispanserija vedo, v kakšni gneči čakajo na preiskavo. Dasi pa so ti prostori pretni za njegovo brezhibno delovanje, vendar smo dožili OOUZ za njegovo širokogrudnost toplo zahvali, saj uživa dispanser njegovo veliko gostoljubnost že od svojega obstoja. Treba bo resno misliti na vprašanje novih prostorov, katro so druga mesta v državi mnogo ugodnejše rešila. Ljubljana kot središče dravske banovine ne sme v tem zaostajati. Dispanser je s svojim dosedanjim delovanjem pokazal veliko korist, za kar mu je bilo od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, kakor tudi od kraljevske banke uprave izraženo posebno priznanje.

Vremenski pregled

Zima in gosposka, ne prizaneseta, pravi star kmetijski pregovor, ki je nastal nedvomno na bogatih izkušnjah. Najbrž ga je te dni ponovil marsikateri možak, ko je gledal, kako se domala ves teden ponavlja ista slika, zimski povratek. Saj ni ravno nujno, da je obnovljena zima v zvezi s pretoplim januarjem, pa februarjem; zakaj nemalokrat smo že dobili sneg v aprilu, dasi je bila prava zima prav temeljito mrzla in snežena. Ali ljudski spomin si pač tiste primere bolj zapomni, ko se je navezje potrdilo pravilo o pravičnem ravnovesju tudi kar se tiče vremena.

Seveda nam je vse te lepe vremenske raznosterosti naklonila depresija, ki je in ostane vir vsega spremenljivega in prevratnega v vremenu. Atlantska depresija dovede običajno toplega in vlažnega zraka, pa padavin obilo. To pot smo bili deležni le njenega hladnejšega sektorja, za kar ima odgovornost vrsta pogojev. Silna obiladitev, ki je nastopila ob prehodu čez prejšnjo nedeljo, je zagnala čez vso srednjo Evropo in Balkanski polotok mrzel polarni zrak, je dala novega snega širokim predelom bodisi v naših balkanskih pokrajinah kot po drugod, zlasti na severni strani Alp. Brž nato se je pripodil z Oceanski ciklon, ki je postavil svoje središče nad južno Baltičsko morje ter kmalu preplaval srednjo Evropo z novim hladom, dovedenim ob Skandinaviji z daljnimi polarnimi predelov. Manjši ciklon, ki se je med tem razvil nad Jadranom in severno Italijo, je pomagal pogonjati mrzel severni zrak na jug. In tako se je zgodilo, da se nam je vsipal sneg kakor da smo sredi januarja. Nele pri nas, tudi marsikje v zapadni Evropi je snežilo in razen evropske sredine je hlad preplaval tudi Francijo in Anglijo. Toda, dočim so ciklonski vetrovi v zapadni polovici celine dovajali mrzle zrčne mase, so vzhodni polovici potegnili proti severu toplejši tok s Sredozemskega morja. Ta čas, ko je pri nas snežilo kot za stavo, je vladala v vzhodnih delih države prav visoka toplina in je v Beogradu se je v četrtke in v petek termometer dvignil do 20° C nad ničlo. Enako toplo je imel ves vzhodni dalkan, pa Komunija in Poljska; celo v Rusiji je postalo toplejše. Razporedba temperature je potemtakem v Evropi postala nenavadno enakomerna: V Parizu je bilo na pr. v četrtke zjutraj natančno tako hladno kot v Moskvi, pa v Berlinu in v Pragi in prav taka temperatura je vladala tudi na daljnem Belem morju z Arhangeljskim, celo London in Madrid sta bila le za upoznanje toplejša.

Tako stanje seveda ne more dolgo trajati. Toda, ker se depresija dosedaj še ni oddaljila proti vzhodu, kako je sicer njena običajna pot, se moramo pripraviti še nadalje na jako spremenljivo vreme, kakor se že samu po sebi za april spodobi.

ŽIVLJENJE IN SVE
POSAMEZNA STEŽKA z Din
SEGAJTE PO DOBREM ŠTUVU!

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24

Predstava ob 7¼ uri radi koncerta odpade.
Danes ob 4. in 9¼ uri
velika premiera razkošne parodije

PRINCESA

TURANDOT

V glavnih vlogah:
Willy Fritsch — Katica Nagy — Paul Kemp

Film so snemali po zna-
ni kitajski pripovedki.

Primorske vesti

Davčne olajšave in javna dela v Postojni

Postojna, sredi marca. Na pritisk velike večine občanov Postojne, te najbogatejše občine na Notranjskem, se je naš podestat končno vendar ugal in je uvedel nekaj najvažnejših **davčnih olajšav**. Znižani so bili za 20% prispevki za vodo iz občinskega vodovoda. Doselej smo občini letno samo za vodo plačevali okrog 200 tisoč lir. Kljub olajšavi bo voda še vedno dovolj draga. Nadalje je županstvo znižalo za 45% občinsko davčno doklado za živino. Večina malih kmetovalcev je bila doslej brez repa v hlevu, ker ni premogla visokih občinskih taks. Trgovcem se bo izredno težavno položaj vsaj nekoliko olajšal z ukinitvijo davka na napise, ki je bil zelo visok, tako da so se trgovci omejitvi večidoma na prav skromne reklame na — papirju, kajti davek se je pobiral od vsake črke. Tujci, ki so prihajali v našo jamo, so se seveda čudili, da ima **smestvo Postojna**, katerega sloves sega tako daleč po svetu, tako neokusno in skromno reklamo.

Na županstvu so baje izdelali tudi občesne načrte za **elektrifikacijo** postojnske okolice in olepšanje mesta. Tako pravijo, da je občina sklenila pogodbo z družbo za elektrifikacijo vzhodne meje (SACEIO) za napeljava elektrike v Kačji vasi, Studencem, Strmici, Zalogu, Hraščaj in na Malem Otoku, Studenu pri Postojni obljublja tudi vodovod. V Beltskem pa nameravajo zgraditi novo šolsko poslojve. V Postojni je na programu bodočih javnih del dovršitev novega športnega igrišča, mesto starega, ki je bilo nekoč last našega »SK Postojne« in bo v kratkem večinoma zazidano z novimi hišami. Nadalje bodo asfaltirali cesto, ki se odcepi pri hotelu Paternostu in vodi k železniški postaji. Otvorili bodo tudi nekaj novih cest, trg »Dalmacija« pa bodo povsem preuredili. Ze sedaj imajo zbrane delavce, ki bodo zaposleni pri teh delih.

Papež čestital Margottiju

Beneški »Gazzettino« je v svoji goriški izdaji preteklo sredo objavil kratko poročilo o potovanju goriškega nadškofa Margottija v Rim, kamor je bil pozvan na tajni konzistorij, na katerem sta bila škof Pisher in Tomaž Moore proglašena za svetnike. V torek je papež sprejel Margottija v posebni avdienci in ga zadržal v daljšem prijateljskem razgovoru. List poroča o tej avdijenci naslednje: »Pij XI. se je z velikim zanimanjem informiral o vseh problemih goriške nadškofije ter je ekselencij Margottiju čestital, ker se je njegovo duhovno delovanje na Goriškem pričelo pod tako zares zelo dobrimi uspehi.«

Drobne vesti iz Gorice

Pred sodiščem je bil v prvi polovici meseca marca zanimiv proces proti nekemu Alojziju Mattioniju iz Gorice, ki je zaradi težkih telesnih poškodb ovdal naš človek Ignacij Leban iz Ozeljana pri Sempasu. Mattioni ga je s svojim avtom povozil pri »Treh hišah« na Otavi; Mattioni je bil oproščen. Orožniki pa so sedaj prijavili sodišču Lebanu, češ, da je kršil cestni pravilnik. — Ker se je upiral orožnikom, je bil nekdanji Ivan Jakončič iz Ločnika obsojen na 10 dni zapore. — Meseč dni zapore je izkupil neki Viktor Kozuh iz Oseka na Vipavskem, ker so orožniki pri njem baje našli orožje, ki bi ga bil moral po odredbi prefektуре izročiti oblastem. iz enakih razlogov in na enako kazni je bil obsojen tudi Furlan Anton Tinunin iz Krmina, ta pa le pogojno za dobo dveh let. Končno je bil 22letni Lojze Gorkič iz Vrtojbe zaradi bega v Jugoslavijo obsojen na tri mesece zapore in 2000 lir denarne kazni.

V Solkanu pri Gorici so pred dnevi sklicali vse naše mizarje, ki slove daleč naokrog po svojih lepih izdelkih, na poseben sestanek, na katerem jim je odposlanec pokrajinske zveze industrijskih delavcev raztolmačil namen fašistične sindikalne organizacije, dolžnosti in pravice njenih članov in delo režima za izboljšanje njih položaja.

Poljedelski urad za goriško pokrajino je razpisal te dni nagrade za najdonosnejše pridelovanje semenskega kromprja. V poštev prihajata le dve vrsti, »Ida« in »Kamnik«. Nagradnega tekmovanja se lahko udeležijo kmetovalci v Breginju, Kobaridu, Tolminu, Sv. Luciji in Grahovem, torej v krajih, ki so že od nekdaj na glasu, da dajejo najboljši semenski krompir. Ze sedaj pripravljajo fašisti velike slavnosti za napovedani obisk Italijanskih bojovnikov, ki bodo imeli meseca maja v Trstu veliko zborovanje. Napovedanih je nad 20.000 nekdanjih vojakov, ki si bodo ogledali tudi bojišče ob Soči in obiskali Gorico. Da bi jim pokazali Italijanstvo in vse pokrajine, pripravljajo goriški fašisti poseben »goriški teden«. V kratkem bodo začeli graditi novo

splošno bolnico. Načrti so že izvršeni in po proračunu, ki ga je odobrilo ministrstvo za javna dela, bodo znašali stroški skupno 6 in pol milijona lir. Bolnica bo obsegala več poslopij, ki bodo zgrajena na obsežnem zemljišču med potokom Vrtojbo in cesto, ki vodi v Vrtojbo.

Fašistični politični tečaji. V soboto 23. marca so po vsej Italiji praznovali 16. obletnico ustanovitve prvih krajevnih edinic fašistične stranke. Poleg običajnih fašističnih parad je bilo ponekod na dnevnem redu otvarjanje novih javnih del, po vseh pokrajinskih glavnih mestih pa so se obenem otvorili politični tečaji za nove krajevne voditelje stranke, ki so doslej prihajali iz vrst fašističnih zaupnikov brez vsake temeljitije priprave za svoje nove funkcije. Ugotoviti je treba, da so bili k tem tečajem pripuščeni povsod le mlajši fašisti, ki so jih pokrajinski tajniki skrbno izbrali izmed članov posameznih krajevnih organizacij. Prav tako skrbno pa so bili izbrani tudi predavatelji in najdemo med njimi na Goriškem znanega ravnatelja tolmunske gimnazije Nembrota, na Tržaškem pa novinarja Nordija in druge. Na tečajih bodo posamezni predavatelji obravnavali sodobna notranje in zunanje politične, korporacijske, demografske in druga taka vprašanja. V Trstu je kot prvi predaval Marij Nordio o političnih horizontih sodobne Evrope in je med drugim naglasil, da se po vsej Italiji z veseljem pričakuje napovedano zblizanje z Jugoslavijo. — Zanimivo je v ostalem, da se je fašistične obletnice spomnil tudi goriški nadškof Margotti, ki je poslal pokrajinskemu tajniku in vsem »soškim črnim srjcam« prav prisrčne čestitke.

Pred goriškim sodiščem je bil pretekli petek obsojen Mile Podgornik, star 20 let in doma iz Čepovana, na štiri mesece zapore zaradi utaje manjše količine streliva. Kakor poroča »Gazzettino« v svoji goriški izdaji, so ga sredi septembra preteklega leta aretirali financarji na Slapu pri Idriji in ga odvedli najprej v Idrijo, od tam pa je bil prevečen v goriške zapore. Preiskava se je zavlekla, ker so ga nameravali izročiti posebnemu sodišču za zaščito države. Pri njem so našli 28 tub želatine, 24 metrov vzgialne vrvice in nekatere druge razstrelivne snovi. Kakor poroča omenjeni list, je Podgornik pri razpravi navedel, da je razstrelivo meseca avgusta blizu Sv. Lucije kupil od dveh vojakov, ki sta bila tam zaposlena pri nekih delih. Njegovemu zagovoru pa sodnik ni verjel in ga je obsozil po zakonskih predpisih, ker razstreliva ni izročil pristojni oblasti.

Zaradi bega čez mejo so bili na goriškem sodišču obsojeni: 33letna Rozalija Pinter iz Orehka na 4 mesece in 20 dni, 27letni Jakob Savli iz Orehka, 28letna Marija Raspetova in 34letna Marija Prezleva iz Bukovega ter 38letna Alojzija Jurmanova iz Kladija na zaporno kazni po tri in pol meseca. Obenem so bili obsojeni na denarne kazni po 2350 do 3280 lir in plačilo vseh sodnih stroškov.

Kanalski jetniški paznik Danilo Suligoj je bil pred dnevi v Gorici obsojen na 1000 lir denarne kazni, ker so ga kanalski orožniki ovadili, da je pomagal bežati iz zapore nekemu Josipu Bajtu iz Gabrji pri Tolminu, o katerem je »Jutro« že poročalo. Bajt sam pa je bil obsojen na 3 leta in štiri mesece težke ječe in 3000 lir denarne kazni.

Zapor zaradi britve. Goriški policijski agenti so v ponedeljek zjutraj sredi mesta nenadoma ustavili 23letnega Lojzeta Boneta in ga preiskali. Pri njem so našli običajno britve. Bone je bil aretiran, ker je imel pri sebi življenjsko nevarno orožje.

V Solkanu je bil aretiran 21letni Edvard Zavrtanik. Krajevni karabinjerji so ga baje iskali že nekaj dni, ker se ni prijavil k naboru.

V Brancil, ki pripada ribemberški občini, bodo letos zgradili novo šolsko poslojve Pokrajinski upravni svet je v ta namen odobril postavko v znesku 12.500 lir, ki jo je ribemberška občinska uprava vstavila v svoj proračun.

Iz vrst mladih fašistov so bili pri goriški komandi izključeni: Vladimir Ferfolja, ker se ni udeleževal obveznih sestankov, za dva meseca Alojzij Marušič, ker ni spoštoval predstojnikov, za en mesec, Zmago Simsič, ker se ni udeleževal obveznih sestankov, ker se ni izkazal v šarži in ker se ni udeležil zborovanja dne 3. marca t. l., za 4 mesece, Oskar Gorkič iz enakih razlogov za 3 mesece, Mirko Brajda, ker se ni udeležil radio-telegrafskega tečaja, za en mesec, V Idriji sta bila izključena za nedoločen čas Viktor Kumer in Cveto Čuk, v Opatjem selu pa Oskar Semolič.

Kobarid je končno dobil svoje novo pokopališče. Domačini dekan g. Alojzij Pavlin ga je s pristankom goriškega nadškofa Margottija in ob asistenci italijanskega kaplana Cirotta pred dnevi blagoslovil. Pri slavnosti so bili navzoči tudi vsi občinski funkcionarji s podestatom na čelu. S tem se hoteli tudi ob tej priliki poudariti tesno sodelovanje med cerkvi in državo.

Zbor Hubadove župe

Naša osrednja pevka organizacija prehaja iz krize v novo dobo dela

Ljubljana, 7. aprila.

V Hubadovi dvorani Glasbene Matice so se danes dopoldne zbrali delegatje pretežnega dela slovenskih pevskih društev, da na obnem zboru svoje osrednje organizacije, Hubadove župe Jugoslovenske pevске zveze, pretresajo bilanco zaključenega delovnega leta. Polek zborovanja je bil tokrat še posebno zanimiv, ker ima župa pravkar za sabo eno svojih najbolj kobiljkih poslovnih dob. Zapreke in težave, zlasti nezanimanje številnih ljubljanskih pevskih zborov, zavoljo česar bi bil kmalu sam obstanek župe ogrožen — vse to je za današnjim zborom srečno premagano in naša vodilna pevka organizacija slopa v dobo novega optimizma, novega delovnega ognja. Skupščino je vodil predsednik dr. Švigelj, mimo delegatov društev pa so bili prisotni tudi oče slovenskega zborovskega p. ja mojster Hubad, ki se je vključil boleznj potrdil, da posveti nekaj ur delu svoje številne pevске družine in vzpodbudi senior naših pevcev Dražil ter zastopnika Ipravčeve pevске župe Urbančič iz Maribora in pljuske Glasbene Matice Vošnjak.

Kljub težavam napredek koncertnih nastopov

Predsednik dr. Švigelj se je v svojem otvoritvenem govoru spominjal predvsem tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Učiteljstva, s katerim je Jugoslovenska pevška zveza izbrala tudi svojega visokega pokrovitelja, nato pa je tajnik Ivan Rupnik podal splošno delovno poročilo. Hubadova župa, ki slopa za današnjim zborovnjem že v 12. leto svojega kulturnega delovanja, je v prvih letih svojega obstoja vidno in hitro napredovala, dosegla lepe uspehe in je reprezentirala slovensko pesem po vsej kraljevini in tudi v inozemstvu, obenem pa vzgajala ljudstvo za narodno pesmijo in združevala narod v nacionalni ideji. V tem času krize pa je treba za pevsko delovanje je klene volje in velike požrtvovalnosti od pevcev in njihovih voditeljev ter župne uprave, ki morajo skrbeti za obstoj društev v gnetnem in moralnem oziru, zlasti še zato, ker ja v tej moderni dobi pevška umetnost pri nas precej poštunjena v ozadje, medtem ko druge, posebno sportne panoge uživajo prednost. Vkljub vsem težavam pa so društva HZ samo v kratkem času od septembra — da ne štejemo posebej serije koncertnih nastopov v paviljonu glasbene razstave za časa slovenskih plesov — priredila nad 40 večjih in manjših koncertnih nastopov, kar pomeni povsem zadovoljiv napredek prireditvam naj omenimo samo župni žalni koncert v spomin blagopokojnega kralja v franciškanski cerkvi 23. novembra, turnejo Glasbene Matice po Bolgariji od 20. novembra do 4. decembra, slavnostni koncert Glasbene Matice za 85letnico predsednika češkoslovske republike Masaryka, ki se je pod pokroviteljstvom jugoslovenske češkoslovske lige vršil 8. marca, in kot poseben dogodek še gošovanje eofijske Rodine 15. marca v Ljubljani in naslednji dan v Mariboru.

Novembra se je vršil v Beogradu tudi deseti kongres Jugoslovenske pevске zveze, na katerem je Hubadovo župo zastopal zborovodja Zorko Prelovec. Zveza uprava, ki potrebuje za svoje precej malo izdatno poslovanje zelo mnogo denarnih sredstev, je akušala v precejšnji meri zvišati članarino društev, a je našlela na odpor in na koncu je bil sklenjen samo dodatni prispevek po 25 Din od vsakega zboru. V HZ je včlanjenih 31 društev, med katerimi je 13 mešanich in 18 moških zborov. Skupno število pevcev in pevke znaša 1115. V Ljubljani sumi je včlanjenih 14 društev (6 mešanich, 8 moških zborov) in skupno število ljubljanskih pevcev in pevke je 606. Na novo je letos pristopil Trboveljski slavček pod vodstvom g. Suligoja, ki se je preosnoval na podlagi novih pravil.

Kriza v svetu — kriza in petju

Potem ko so podali svoja poročila še blagajnik Lasbacher, ki je poudarjal težko finančno stanje društev in župe, ter za arhivarja in gospodarja tajnik Rupnik, je zborovodja Zorko Prelovec v izrpnem referatu orisal vzroke, zakaj v preteklem letu pevška društva le niso mogla zaznamovati pravega razmaha. Gospodarska kriza je zadelala tudi pevška društva, ki je preje niso imela polnih blagajni niti velikodušnih mecenov, temveč kvečjemu izrubi, tako da ni denarja niti za nabavo potrebnih not, niti za skromne honorarje pevovodnjem. Če so nekatera društva vkljub temu živelja še precej razgibano pevsko življenje, jih stalno ograj-

žajo prevelike davjave beograjskemu JPZ, ki ne kaže pravega razumevanja za finančne težave pevskih zborov. Upravni aparat JPZ je precej drag, medtem ko župni skoraj nič ne stane. Podpore poklicanih oblastev so pičle, nikjer ni pravega razumevanja za pevsko stvar. Tako je prišlo tudi glasilo Hubadove in Ipravčeve pevске župe — Zbori, ki jih je deset let izdajal Ljubljanski Zvon, v tako stisko, da je moralo začasno prenehati izhajati. Sicer so storjeni vsi koraki, da se Zbori rešijo, vendar je dejstvo samo dovolj značilno za razmere in čas.

S kraljevo smrtjo je v splošnem žalovanju začelo pošivati tudi pevsko delo po društvih, po šestih mesecih žalovanja pa bo, kakor upamo, spet oživelo. Posebno žalostno je, da se posemneji zbori odlegujejo skupnim nastopom. V prvi vrsti zavoljo tega je moral tudi danes odpasti župni koncert. Vkljub težkim časom pa se bodo morala društva v bodoče mnogo intenzivneje posvetiti študiju in koncertnemu delu.

Po poročilih funkcionarjev se je razvila živahna razprava, v katero so vzpodbudno posegli tudi številni delegatje. Predsednik dr. Švigelj je naglašal nujno potrebo, da preneha čemerno nerazpoloženje, zavoljo katerega je bil letos onemogočen župni koncert. Občega zastaja v našem pevškem življenju pa je v veliki meri krivo tudi nerazumevanje JPZ, ki je bila ustanovljena prav na pobudo vodilnih funkcionarjev HZ, mojstra Hubada, pevovodje Preloveca in predsednika dr. Švigelja, zdaj pa preživlja nekakšno mučno krizo in zelo neredno posluje. Zastopniki posameznih društev so navajali težke razloge, zakaj zbori na deželi ne morejo razmahati delovanja, kakor bi želeli. Med pevcil, med društvenimi delavci in zborovodji je še zmerom mnogo dobre volje, mnogo skrbi in težav za zdajja tudi na pevškem polju brezposelnost. V tem pogledu je pomeneje g. Dražil prav točno pripomnil, da je s polpraznimi ali celo praznimi želoedem težko peti. Mnogo društev na deželi dela po večini z mladimi pevci, ki jim je treba še mnogo šola, preden bodo

Maribor preko nedelje

Maribor, 7. aprila.

Komemorativni koncert

Danes popoldne je bil v veliki dvorani Uniona komemorativni koncert ob zaključku šestmesednega narodnega žalovanja za blagopokojnim kraljem Učiteljcem. Koncert je priredila Ipravčeva župa, v imenu katere je izpovedoval uvodno epominske besede predsednik profesor Vasilij Mirk. Na sporedu je bila oratorjska kantata »Oče naš« ob sodelovanju solistov, sopranistke Pavle Udovičeve, altistike Lide Vedralove, tenorista Avgusta Zivka in baritonista Ivana Nerliča. Nato je bila izvajana Mirkova kantata »Blagovestnik«, moški zbor za bariton solo in orkester. Koncert je bil zaključen s državno himno. Dirigenta sta bila Jakob Kašparič in Albin Horvat, nastopili pa so vsi v župi vpisani zbori, okrog 400 pevcev. Koncert je napravil globok vtisk. Na odru je bila na črno drapiranem osadju slika pokojnega kralja.

Koncerta so se udeležili najvišji predstavniki mariborskega javnega življenja: župan dr. Lipold, mestni poveljnik general Hadžič, sreski načelnik dr. Senekovič in drugi.

Ustanovni zbor Umetniškega kluba

Je bil dopoldne pri Orju. Klub naj postane kulturni center in reprezentanca druge slovenske prestolnice. O programu novoustanovljenega Umetniškega kluba je obširno poročal naš list v svoji kulturni rubriki. Ustanovni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora dr. Ivo Sorič, nato pa je profesor Jirak predljal pravila novega kluba, katerega namen je posvežitev kulturne akcije v Mariboru. Po soglasnem sprejetju pravil so bile volitve vodstva, v katerem so zastopniki vseh v okvir klubovega delovanja spadajočih kulturnih panog. Predsednik je dr. Ivo Sorič, podpredsednik profesor Vasilij Mirk, tajnik profesor Jirak, blagajnik dr. Vatovec, gospodar Rudolf Golouh, odborniki: Radivoj Rehar, dr. Šnuderl, Joško Kovič, Vladimir Škabiček in inž. Černigoj. Preglednika računov sta prof. Družo-

lahko dosegali uspehe v javnosti. V Ljubljani pa je spet težava v tem, da mladine vobče ni blizu. Na koncu je bila na predlog revizorja Čamernika soglasno sprejeta razrešnica odboru, nato pa je bil prav tako vnovič izvoljen akoraj vse stari odbor s predsednikom dr. Švigeljem na čelu. Poleg prvega pevovodje Preloveca in njegovoga namestnika Venturinja je bil za drugega namestnika izvoljen še Premelič.

Več razumevanja za slovensko pesem

V debati, ki je sledila, je najpraj predsednik pevске zboru Glasbene Matice Perčenko poudarjal veliki pomen današnjega zboru, ki je srečno prevozil ladjjo HZ mimo najbolj nevarnih čeri. Za večji prosep pevске umetnosti bo treba samo nekaj globlje razumevanja v delu in nekaj več medsebojnega zaupanja med zbori, ki pogosto kratirajo svoje sile v nepotrebnih tekmovaljih. Za župni koncert, ki ga bo HZ priredila jeseni, bo morala uprava poskrbeti, da bodo zbori o pravem času dobili v roke programe in material, ker ne more biti dvoma, da je moral biti današnji koncert preložen deloma tudi zaradi tega, ker so bili zbori nepreprozo povabljeni. Delegat Loškega glasu iz Lok pri Zagorju je navajal krečel primer, kako malo podpore so včasih deležna pevška društva pri prosvetni upravi. Loški glas je brez svojega vodje. V najbližji zagorski okolici je vsega skupaj 48 učiteljskih mest in bi bilo v resnici več ko čudno, če prosvelna uprava ne bi mogla nekeje nastaviti učitelja, ki bi lahko vodil zbor in vršil s tem važno kulturno in nacionalno vzgojno poslanstvo. Nato sta govorila še Dražil in mojster Hubad, ki je živahno aklamiran in ginjen podraval sbrane zastopnike pevcev in dal dolgo vrsto praktičnih nasvetov in predlogov za njihovo delovanje, zlasti še za njihov jesenski skupni koncert, s katerim namerava HZ počestiti stoletnico rojstva Davorina Jenka. Z zahvalo vsem, ki stoje pevcom in župi ob strani, predvsem Glasbeni Matici in nacionalnemu tisku in s prošnjo, naj se peveci v tim večjem številu udeleže koncerta Trboveljskega slavčka prihodnjil ponedeljek, je predsednik malo po 12. uri zaključil zbor.

Med obćim odobravanjem sta bili s skupščine odposlani vladnostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. in posdravna brzojavka prosvetnemu ministru, l

gnala težek kos opeke v glavo; da se je sgrudila okrvavljena na tla. Tereška izži v bolniški postelji, Lizika pa se bo morala radi tega zagovarjati pred sodnikl.

Dve žrtvi zaradi splašenih konj

Posestnik Adolf Pečovnik od Sv. Marjeta in njegova sestra sta se včeraj zve-

čer pejala na dvovprežnem vozu po Mojski cesti. V bližini vojašnice sta se konja nenadno eplašila in zdrela proti St. Petru. Pečovnik in sestra sta strmoglavila z voza in obeležala nezavestna na cesti, dokler ju niso mariborski reševalci prepeljali v tukašnjo splošno bolnišnico. Splašena konja se je ljudem posrećilo ustavitl.

Obup starega rudarja

Na poslovnem listku je zapisal, da so „ženske in lahkomišelnost vsega krive“

Sv. Križ pri Litlji, 7. aprila

V poslednjih dneh sta našo javnost razburila dva dogodka. V samotnem vinogradu so našli mrtvo posestnico Sladičko. Vse je kazalo, da je postala žrtve zavrata napadala. Šele sodna komisija je ugotovila, da jo je zadelo za razburljivem prepuru kap.

Podoben primer, ki je dal mnogo snovi ljudskimi govoricam, se je zgodil v sosesčini Sv. Križa. V naselje Gabrovki je bival že dalje časa upokojeni trboveljski rudar Muren Janez. Imel je lastno hišo. Stari mož se je zaradi nesporazumov z ženo preselil v podstrešje, med tem ko je žena stanovala v pritličju. Poslednje čase je bil 66letni mož zelo zamišljen. Sosedom je pravil, da se jezi na domačo in pa na težavne gospodarske razmere. V dobrih časih si je mož prihranil za stara leta pribojšek, ki ga je naložil v hranilnico. Zaradi hranilniške zaščite pa denarja ne more dvigniti in je zato živel v pomanjkanju. Pred dnevi je odšel zdoma. Namenil se je v Kompolje, kjer ima njegov sin vinograd. Odočil se je, da bo preživel nekaj dni tamkaj. Ker je šel še večkrat za več dni zdoma, žena niti spraševala ni, kdaj

se bo vrnil. Proti svoji nameri pa se je stari Muren vrnil prej kakor običajno. Kakor so zdaj ugotovili, se je vrnil s Kompolja še tisto noč. Ničde ga ni slišal, ko je lezel v svojo čumnatu.

Dva dni nato, odkar je odšel Muren zdoma, je stopil eden domačih v podstrešno sobo. Na obupen krik so prihiteli v sobico domači in sosedje: na tleh sobe je ležal Muren mrtve. Poklicali so tudi svetokriške orožnike. Muren se je ustrelil s samokresom, ki je ležal poleg njega na tleh. Zadel se je v pr. Kakor kažejo znaki, se je ustrelil v času, ko se je že nameril v posteljo. Na mizi so našli listek s tole vsebino: »Babe in lahkomišelnost so vsega krive.«

Po poznejših ugotovitvah so doznali, da so pred dvema dnevoma čuli sosedovi oster pok. Strel je bil sprožen okrog polnoč. Vendar so menili, da je kdo ustrelil kje v sosesčini. Truplo nesrečnega rudarja so prenesli v svetokriško mrtnišnico. Ker je bilo dokazano, da se je mož, ki je obupal nad življenjem, ustrelil sam, ni bilo nikahe komisije. Pokopali so ga na domačem pokopališču.

Veleturnir slovenskih šahistov

Nastopilo 81 šahistov — Prvak dravske banovine je postal Milan Vidmar mlajši

Ljubljana, 7. aprila.

Ljubljana je danes doživela šahovsko prireditve, kakršne v Jugoslaviji doslej še nismo imeli. Iz vse dravske banovine so prihitali prijatelji kraljevske igre, da prisostvujejo veleturnirju, ki ga je priredil pripravljalni odbor Dravske šahovske zveze. Udeleženci je dal ljubljanski šahovski klub, ki so se mu pridružil še ostali ljubljanski klubi. Tudi podočelška društva so s velikim razumevanjem pozdravila idejo, da se šahovsko življenje v naši banovini končno vendarle organizira in tako omogoči čim hitrejši razmah. Pohvalno je veliko razumevanje, ki so ga pri tej priliki pokazale naše založbe, ki so dale brezplačno na razpolago skoro 40 dragocenih daril v obliki knjig naše in tuje sodobne svetovne literature.

Šahovski brzi turnir se je vršil v dvorani hotela »Metropole«, ki so jo udeleženci in številni gledalci napolnili do zadnje kotička. K turnirju se je prijavilo 81 šahistov, med njimi skoro tretjina z dežele. Turnir je otvoril predsednik pripravljalnega odbora g. Kosina. Za njim je vodja turnirja prof. dr. Bajec razložil turistiški pravilnik. Udeleženci so bili razdeljeni v 9 skupin. Z izjemo že znanih turnirskih igralcev, od katerih sta avtomatično prišla po dva v vsako skupino, so bili vsi ostali izžrebani. Dopoldne je bil izločinski turnir. Zmagovalci skupin so nato popoldne igrali v I. skupini, drugo plaširani v drugi, tretje plaširani v tretji itd., tako da je bilo popoldne v vsaki skupini po 9 igralcev. V dopoldanskem turnirju so zmagali v posameznih skupinah Milan Vidmar ml., Sikošek, Šorli, Preinfalk, Ciblc, Longor, Ciril Vidmar in Šiška, torej skoro sami člani L&K, ki so že opetovano zastopali barve Ljubljane na medmestnih srečanjih. Popoldanski turnir se je pričel ob 14. in se je po štirurnem boju končal. V I. skupini je postal zmagovalec in prvak dravske banovine Milan Vidmar ml. s 6 točkami, 2. in 3. nagrado sta si rasečila Sikošek in Šorli s 5½, 4. nagrado Preinfalk 5, 5. in 6. nagrado Ciblc in Longor 4. V II. skupini so dobili nagrade: I. Furlani 7, 2. in 3. Gabrovček Julij in Kumel 6, 4. Majcenovič 5, 5. Kranjc 4 (vsi L&K); v III. skupini: I. Peterman (L&K) 6½, 2. Krem-

žar (Šiška) 5½, 3. Prosen (Šiška) 5½ (slabši uspeh proti zmagovalcem). 4. Marok (L&K) 5; v IV. skupini: I. Hren (St. Peter) 7, 2. Erker (Triglav) 6½, 3. Šuštar Stane (L&K) 5; v V. skupini: I. Nadižar (Litija) 7, 2. dr. Zwitter (Novo mesto) 6½, 3. Lukič (Triglav) 5½; v VI. skupini: I. Udovič (St. Peter) 6, 2. Pretnar (St. Peter) 6, 3. Šval (Šiška) 5½; v VII. skupini: I. Geržinič (L&K) 8, 2. Samobor (L&K) 7, 3. Pintarič 5; v VIII. skupini: I. Berčić (St. Peter) 7, 2. Matulj (St. Peter) 7, 3. Šuštar D. (St. Peter) 6; v IX. skupini: I. Pavletič 6, 2. Dačar (Tržič) 6, 3. Moder 5½ (po žrebanju z Ovnom, ki je imel enako število točk. Odbor je razen tega naklonil še 3 nagrade, in sicer najmlajšemu udeležencu, 12letnemu Sešku iz Medvod, in najbolj oddaljenima udeležencema iz Bizeljekega in Ptujca.

Zvečer je bil ustanovni občni zbor Dravske šahovske zveze. Pri hemeroidalni boleznj, zagatenju, natrganih čreвах, abcesih, sečnem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove grenčice« vedno prijetno olajšanje, često pa tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih primerih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove vode«. »Franz Josefova voda« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Film Z. K. D.

v prostorih »Elitnega kina Matice. Samo še danes ob pol 3. uri.

GRETA GARBO

v prekrasnem, v srce segajočem ljubavnem filmu

DVOJE LJUBEZNI

Najnižja vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 Din.

ALPHONSE DAUDET:

Lažnivka

Vse svoje življenje sem ljubil eno samo ženo, je pripovedoval nekoč slikar D... Preživel sem z njo pet let sreče, pet let tihe, globoke sreče. Rečem lahko, da se moram njej zahvaliti za svojo sedanjost slavo, zakaj če je bila v moji bližini, mi je bilo delo lahko; najboljše in najimprintnejše misli so se mi kar tako porajale in igraje sem jih izvrševal. Ko sem jo prvič videl, sem mislil, da je že od nekdaj moja. Njena lepota, njeno bistvo in njen značaj so čisto ustrezali podobji žene, ki sem si jo ustvaril v svojih sanjah. Ta žena me ni nikdar zapustila; umrla je v moji hiši pred menoj, z besedo ljubezni zame na ustnicah, a vendar se razjezim, kadarkoli pomislim nanjo. Če poiščem prilikaviti v spomin njeno podobo, če jo gledam pred seboj, kakor sem jo pet let gledal v polnem sijaju srečne ljubezni, vitko, okaretno postavio z blidim obrazom, tiplnim obrazom orientalskih židovk, poteze, ki so bile tako fine in pravilne, kakor bi bile izklesane iz marmorja, njeno tiho govorenje, ki je bilo nepol zasenečeno prav kakor njen pogled — če si tako pričaram pred oči vse sijaj njenega pojava, se mi zgodi samo, da ji spet in spet zakličem: »Sovražim tem.«

Ime ji je bilo Klotilda. Prvič sem jo

srečal v hiši nekega prijatelja. Tjakaj je zahajala kot gospa Delocheva, vdova po nekem kapitanu. Kazalo je, da je bila mnogo sveta prepotovala. Večkrat se je zgodilo, da je kakšno svoje pripovedovanje pričela z besedami: »Ko sem bila nekoč v Templu...« ali pa: »Nekoga dne, ko smo bili pravkar pristali v valparaiškem pristanišču...« Sicer pa ni ne v svojem bistvu ne v govoru kazala znamenj nestalnega življenja, ki ga je bila na ta način vendar prisljajna živetl; nikjer nisi opazil niti sledi tistega nereda, ki ga sicer ima za posledico takšno življenje z neprestanim menjavanjem bivanja. Bila je Parizanka in se je oblačila z odličnim okusom.

Kakor hitro sem spoznal, da jo ljubim, je bila moja prva, edina misel, očentiti se z njo. Eden izmed mojih prijateljev ji je povedal to mojo željo in govoril pri njej zame; rekla je zelo enostavno, da se ne mara zopet poročiti. Od tistega časa sem se je izogibal; ker me je pa vsega prevzela, ker se nisem mogel znebiti misli nanjo in ker nisem mogel sploh ničesar več delati, sem sklenil potovati. Pripravljal sem se torej za potovanje, dokler ni nekega jutra gospa Delocheva stopila v mojo sobo. V sobi je bil baš največji nered, ker so bili ko-

si pohištva premaknjeni s svojih prostorov in so odprti kovčegi ležali naokrog. »Zakaj hočete odpotovati?« je vprašala s sladko priljubljenim glasom. »Zato, ker me ljubite? Tudi jaz... jaz vas ljubim... toda (njen glas se je tresel)... toda omožena sem še.«

Zdaj mi je povedala svojo zgodbo. Stari roman o ljubezni in zapuščeni. Njen mož pijanec je grdo ravnal z njo; že tri leta nista živelja skupno. Njena rodbina, na katero je bila očitno zelo ponosna, je zavzemala odlično mesto v pariški družbi, toda po njeni poroki jo je rodbina zavrgla. Bila je nečakinja viliškega rabinu. Njena sestra, vdova po višjem oficirju, se je v drugič poročila z glavnim upravnikom saintgermanskih gozdov. Kar se je tikal nje, je bila sicer zaradi svojega moža uničena, toda k sreči je bila v zgodnji mladosti deležna odlične vzgoje in je zdaj izkoristila svoje talente, da se je lahko preživljala. V uglednih hišah je poučevala klavir in si služila lepe denarce.

Zgodba je bila zelo ganljiva, pa tudi dolga, zlasti ker je Klotilda po ženski navadi ponovila nešteto reči. Trajalo je več dni, preden je končala svo zgodbo. V Avenui de l'Imperatrice sem najel med čednimi vilami, velikimi tratami in vrtovi za naju hišico; tu bi bil lahko preživel leta in leta, zmerom le poslušal njene zgodbe in ji gledal v obraz, ne da bi bil mislil na delo. Ona je bila tista,

ki me je spet spomnila na delo in me poslala v delavnico. Tudi ona je znova začela poučevati klavir, in nisem ji smel tega zabraniti. To resno razumevanje življenja, ki ga je pokazala, me je ganilo in mi delo silno dobro. Občudoval sem ponovno dušo, ki je živelja le v meni, ki se je čisto apajala z menoj, a vendar ni smatrala za združljivo s časťjo in bi se bila videla ponihana, če ne bi bila mogla živeti od lastnega zaslužka. Podnevni dva ture živelja vsake zase in šele večeri so naju družili v mali hiši.

Kako srečen sem bil, kadar sem ji odpiral stanovanjska vrata; kako nestrpen sem lahko postal, kako počasi je tekel čas, kadar se je po naključju kje zamudila; kako neizmerno vesel sem bil, če sem jo še pred menoj našel doma.

S svojih sprehodov po pariških cestah mi je pogosto prinesla domov šopek ali nekaj redkih cvetic. Če sem ji pa jaz kdaj hotel vsiliti kako darilo, je rekla, da je mnogo bogatejša od mene. Res je bilo videti, da so ji pouk dobro plačevali, kajti oblačila se je zmerom s posebno eleganco. Črne obleke, ki jih je imela zelo rada in jih je pač nosila tudi nekoliko iz kokečnosti, so ji prav dobro pristojale. Da bi pa ne bilo preveč enolično, je imela obleke v najrazličnejših odtenkih črne barve.

Njeno delo ji ni bilo, kakor je sama zatrjevala, neprijetno in mučno. Vse njene učenke, po večini hčerke bankir-

jev in trgovcev, so jo oboževale in ravnale z njo zelo spoštljivo. Včasih mi je pokazala kak prstan, zapestnico ali podobno, češ, da je dar te ali one učenke iz prijateljstva ali hvaležnosti. Z izjemo ur, ko sva bila zaposlena, sva bila zmerom skupaj in nikamor nisva zahajala. Samo vsako nedeljo se je peljala v Saint Germain k svoji sestri na obisk.

Sestra je bila soproga glavnega upravniku, s katero se je bila spet spravila. Spremljal sem jo zmerom do železniške postaje; zvečer se je potem redno vračala. Pogosto, zlasti poleti, ko so večeri dolgi, sva se dogovorila za rendezvous na kakšni vmesni postaji blizu kakega jezera ali gozdiča. Potem pa mi je pripovedovala o svojem obisku, kako prijazni so otroci in kako srečna je vsa rodbina v svoji domačnosti. Zdelo se mi je, da ji je bilo hudo, ko je o tem govorila, saj v resnici ni poznala takšnega rodbinskega življenja. Zato sem podvojil svojo pozornost in nežnost nasproti njej, da bi bila pozabila svoj poseben in v mnogih ozirih vendar mučen položaj. Za tako nežno čud, za tako plemenito dušo je bil ves položaj sam po sebi vendar že dovolj neprijeten.

Kako srečen čas dela in zaupanja je bil to! Niti najmanj nisem sumil, da bi to ali ono ne bilo res. Vse, kar je rekla, je napravljalo vtisk resničnosti, odkritosrčnosti, prirodnosti. Samo nekaj sem ji lahko očital. Če je včasih govorila o

Dogodki po širnem svetu

Vode Rumene reke prinašajo smrt

Kitajska reka Hoangho je prestopila bregove in povzročila silne poplave, pri katerih je izgubilo življenje nad 50.000 ljudi

Hiše proti potresom na Japonskem

Velike potresne katastrofe, ki se na Japonskem tako pogosto ponavljajo in povzročajo velikansko škodo, so nagnile japonsko vlado, da je razpisala prav posebno tekmovanje. Posebna vladna komisija, ki ji na čelu stoji ministrski predsednik in ministri za socialno skrbstvo in javne zgradbe, je razpisala zelo visoko nagrado za hišo, ki bo izdelana tako prožno, da vzdrži tudi najhujše potresne sunke, ne da bi se zrušila. Drugo nagrado, ki je tudi zelo visoka, dobi oni, ki izdelajo tisti prožni material iz gnote, ki ne gori. Mimo tega se pri razpisu teh nagrad naglašajo, da ne prihaja kar nič v poštev visokost stroškov za prožno konstrukcijo in negorljivo gnoto.

Pod zemljo živeče ljudstvo

V gorovju Matmati blizu stare Kartagine v Severni Afriki živi 35.000 ljudi pod zemljo. Šele kadar človek umrje, ga prinesejo iz votline, da ga pokopljejo. Zgodovinska raziskavanja so dognala, da se je to čudno bivališče toliko ljudi začelo v dobi Cezarjevih pohodov zoper Kartagino. Predniki sedanjih prebivalcev so takrat iskali zavetja v podzemskih jamah in tam preživeli vsa obleganja rimskih čet. Kar so takratni begunci uredili pod zemljo, sestavlja v bistvu še danes podzemsko mesto jamarjev. V ženskih sobah stoje kolovrati in številne posode za kuho. Poleg njih pa ogromni vrči z olivnim oljem, dateljni, smokvami in drugimi sadovi. Prebivalci so pravoverni muslimani. Človek bi mislil, da ti ljudje sovražijo tužce, ker je njihovo bivanje tako

nenavadno. V resnici pa so mirni, dobri in gostoljubni ljudje.

Sovražniki in prijatelji golobov brez gospodarja

Na Francoskem so zadnje čase ugotovili, da je nujno potrebno, da zaščitijo številna zgodovinska in umetniška poslopja pred nevarnostjo razpada, ki jim grozi od golobov. Nepobitna resnica je namreč, da te nedolžne živalce pripravljajo v nevarnost največje stavbinske umetnine s tem, da v 24 urah prav pogosto opravljajo svojo telesno potrebo po golobje. Golobje so si poiskali svoje domove v tihih, varnih kotičkih znamenitih katedral in drugih slovitih poslopjih, po glavah kipov na fasadah, v reliefih in drugih okraskih. Reč je taka, da golobji gnoj razje mehki kamen, golobji krempelj pa, dasi niso ostri, pomagajo pri tem naravnem razjedanju. Na fasadi katedrale v Rouenu, ki je slavno delo gotške umetnosti, so že močno razjedeni oboki, a nosovi in ušesa svetnikov bodo tudi kmalu do nespoznanja okrnjeni. Na slavoloku zmagoslavja v Parizu so mirne živalce že močno poškodovale velike reliefe, po katerih bivajo nemotene kljub močni večerni razsvetljavi; takisto tudi velike sohe, ki krasijo Louvre. To je samo nekoliko primerov. Zaradi tega je nastalo vprašanje, ali naj pustijo, da umetnine kmalu razpadejo, ali naj golobje še dalje tako živijo. In o tej reči se v javnosti živahno razpravlja. V takem položaju se je naključilo nekaj nepričakovanega. Nekaj kragulj je z bistrim očesom iztaknil, da biva na 109 m visokem stolpu sv. Mihaela v Bordeauxu nestevilno golobov. In ker je spoznal, da tam gori ni

žive duše, zahaja dan za dnevom h golobom na obisk. Ljudje so ogorčeni, ker padajo vsak dan krvavi kosci golobov iz višine, in cestarji najdejo vsako jutro ostanke kraguljevih gostij po gredicah in grmovju. Javno mnenje je razpaljeno in eni zahtevajo, da bi nastavili krvoločnemu roparju past, kakor se je bilo nekoč že zgodilo, drugi pa prosijo, naj postavijo v zvonic ostrostrelica, ki bo kragulja pihnil. Tretji spet žele, naj oblastva golobe polove in jih razdele med brezposelne. Zupanstvo se v tej stiski še ni odločilo, kaj bi bilo najbolje ukreniti.

Poveljnik „Normandie“

Kapitan René Pugnet, ki mu bodo Francozi poverili vodstvo svoje nove palače na vodi

Tragedija brezdomcev

V predmestju Užhoroda je te dni zgorel senik, v katerem je prenočevalo kakšnih 20 brezdomcev. Senik je stal kakšnih 300 metrov od užhorodskega kolodvora in je bil last neke zadrage. Proti peti uri zjutraj je začelo goret in kmalu je bilo sedem objektov v plamenu. Čuvaj, ki je imel stražo, je nemudoma pozval gasilce, ko pa so ti prispeli na kraj nesreče, je bilo že prepozno. Izpod razvalin so potegnili zoglenela trupla 15 žrtev. Ogenj so baje zaneli delavci, ki so kuhali zajtrk.

Telefon ne bo več izpreminjal človeškega glasu

Angleškim strokovnjakom se je posrečilo razrešiti problem v telefoniji, o katerem so večaki že dolgo razpravljali in ga izkušali uspešno razrešiti. Doslej ni bilo mogoče, da bi se po telefonu podajal človeški glas v vseh odtenkih osebnega značaja. Zdaj pa se je posrečilo izdelati postopek, ki bo omogočal, da se bo razgovor po telefonu prav tako slišal kakor pogovor v sobi, to je brez vseh postranskih šumov in brez vsakega izpreminjanja glasu govorečih. Prvi poizkusi takega govorenja po telefonu so se vršili nedavno med Londonom in Aberdeenom. Pri teh pogovorih se je škotska izgovorjava angleščine slišala v vseh odtenkih jako razločno. Zdaj bodo na vseh važnejših tele-

fonskih angleških progah in zvezah uvedli te nove naprave, ki omogočajo tako brezhiben in točen prenos človeškega glasu. Angleška telefonska družba je tudi izjavila, da je pripravljena razodeti tajnost novega izuma telefonskim družbam drugih dežel, da bi se na ta način izboljšali telefonski pogovori na svetovni telefonski mreži.

Reillyjev račun

Branitelj Bruna Riharda Hauptmanna v flemingtonskem procesu, advokat Reilly, je te dni obiskal svojega klijenta v celici smrti v Trentonu ter mu je predložil račun za svojo obrambo. Reilly zahteva za zagovorništvo 25.000 dolarjev. Hauptmann je advokatu pojasnil, da nima denarja, nakar je Reilly izjavil, da bo zahteval denar od Hauptmannove žene, odnosno iz fonda, ki so ga širo Amerike nabirali za Hauptmannov proces.

Nov višinski rekord za balone

Poljski letalec, stotnik Burzynski, ki je zmagal v zadnjem tekmovanju za Gordon-Bennettovo nagrado, je te dni dosegel s svojim balonom in odprto gondolo 9500 m višine. S tem je posekal vse dosedanje višinske rekorde za balonske vožnje. Največji mrz na tem poletu je bil 49 stopinj. Burzynski in njegov spremljevalec so se morali obdati z električno segrevanimi blazinami, ki so jih zaščitile pred mrazom.

„Morro Castle“ in posledice

Drugi radijski častnik na zgoreli ameriški ladji „Morro Castle“ George Allagane je skušal izvršiti samomor zaradi hudih pribož, ki so jih prejele oblasti proti njemu in njegovemu vedenju ob katastrofi na ladji. Mož se je zaprl v kuhinjo ter odvil plinske cevi, da bi se usmrtil s plinom. Nakano pa so o pravem času zasluhtili in jo preprečili.

Iz vlade je šel

Grški general Metaxas, ki je skupno s Mondylisom zatrl upor venizelističnih pučistov

Pretep na svatbi

V vasi Kuri v indijski kneževini Džepur je prišlo med nekim poročnim sprevedom do krvavega pretepa, pri katerem je bilo ranjenih 80 oseb, nekateri med njimi smrtno nevarno. Vzrok za ta krvavi dogodek je bil kakor običajno v Indiji za nas naravnost nepojmljivo malenkosten. Večje število kmetov iz nižje kaste, ki so bili v sprevedu, je hotelo uporabiti konje, lokalne oblasti so to prepovedale in ker se kmetje niso hoteli vdati, je nastopila poltrepja, kar se je končalo z grozovitim pretepom.

Trije novi akademiki

Francoska akademija se je prošle dni pomnožila za tri nove člane. Humanist Bellefrot, avtor raznih kulturno-psiholoških del je dobil dosedanj sedež pokojnega Bremonda, romanopisec Claude Farrère, pisec „Civiliziranec“ in „Malih zveznikov“ je zasedel izpraznjeno mesto Louisa Barthouja, zgodovinar Bainville pa mesto Raymonda Poincaréja. Bainville je znan zgodovinar in pisatelj knjig o bavarskem kralju Ludoviku II., o agadiskem vprašanju ter avtor knjige „Politične posledice miru“.

Pri useh urstah bolečin

migreni, nevralgiji, revmi, živčnih in menstrualnih težkočah učinkuje naglo

ALGOCRATINE

Izdeluje E. LANCOSME, Pariz
Dobiva se v vseh lekarnah.
Ogl. reg. p. 2573 11. XII. 1933

Iz akvaristove torbe

O vodožitju v pomladi in o razstavah

Ko stojimo na mostu čez Iso na polji k Hauptmanci, vidimo marsikaj zanimiv prizor. Zlasti zbuja našo pozornost izredno velik lipan, ki stoji vedno pod mostom in ki je gotovo kralj gornje Ise. Navajajo ljudi ni posebno plašen. Prav dobro razlikujemo z mosta toliščenko, majhno tolstvo plavut tik pred repno plavuto, znak plemstva, ki ga nosijo vsi pripadniki rodu salmondov, kakor so sulec, postrv, šarenka. Hrbtina plavut je temnomodra, repna pa rdeča. Pod mostom je bilo videti med ostalimi ribami tudi nekaj potočnih piškurjev, ki so se ovijali drug okoli drugega. Zenili so se. Ko prestopimo na poti preko Hauptmance mejo Ljubljane, nas prijetno iznenadi z desne strani jarek z ričijo (Riccia fluitans), ki je lepa nadvodna rastlina. Majhni rogovilasti samostalni listi sestavljajo krasne blazine. Če jo pustimo v miru, se razširi v akvariju po vsej gladini. V ostalih manjših jarkih na poti Hauptmance-Laverca, ki so delno ostanke šotišč, je vse polno drobiža, zlasti samookov je mnogo. V vodah vzhodnega Barja se dobe tudi rdeči polži vrste svitkov (Planorbis corneus). Pri akvariranju v obcestnem jarku blizu mostu čez Izar (Jezer) so se znašli v mrežici kar 3 rdečemesnati polži s svetlorjavo lupino, en odrasel in dva lanskoletna mladiča. Školjke tudi že gledajo iz blata, vabeč pezdirkke k svatbi. Nekaj manjših školjk denemo lahko v vsak akvarij, ker brazde, ki jih manjše školjke napravijo pri potovanju po ribogojnici, se sproti zdravijo, koristne so pa školjke v toliko, ker potegnejo vase vsa mikroskopska in ribam nevarna bitja.

Pomlad je tu in akvaristi, ki si žele bujno rast v svojih akvarijih, naj ne zamude prilike, nabaviti si črne barske zemlje. Če jo pomešamo z manjšo količino neoparne najfinjše mivke iz Malega grabna, se bodo rastline izvrstno razvile. Zemljo nam je pokriti s savsko mivko. Če vzamemo čisto ilovico kot primes k barski zemlji, se nam lahko pripeti, da se nasele na rastline alge. Opozorjamo začetnike, da naj bosta pri vsajanju rastlin zemlja in mivka malo vlažni, kar nam olajša delo.

Akvaristom, ki še niso opazovali svatbe pezdirkov, je priporočati, da si ujamejo samca in samico in dve 5–6 cm dolgi živi školjki. 12-litrski akvarij zadostuje. Parček je treba dobro hraniti z vodnimi bohami, samooki, tubifeksi, pšeničnim zdrobom, nastrganim mesom, vse menjaje, sicer bo zasledoval svoj lastni zarod. Ker postanejo mladiči do jeseni 2 do 2½ cm dolgi, jih je treba izpustiti ali pa prenesti v večji akvarij. Kakor že omenjeno je pezdirk ena najzanimivejših rib na naši obli, ker preda svoje ikre školjkam v varstvo.

Zdaj nekaj o naših ribičih. V večini so sportniki, ki so jim užitek lov in razni vabivni prizori, ki se nudijo zlasti ribolovcem na plemenite ribe. Navadno so vsi odlični poznavalci vodožitja, kajti sedeč in loveč ob vodah vidijo marsikaj, kar bi zanimalo tudi akvarista. Na dlani je, da so ribolovci tudi akvaristi in da opazujejo doma v ribogojnicah mladiče rib. Če si pa ogledamo po vrsti naše ribolovce, vidimo, da se večina njih ne ukvarja z akvariziranjem, ki je gotovo najprikladnejše sredstvo, da vpliva na malčke ribolovcev, ki stopijo prej ali slej v stopnje svojih roditeljev. Le redko se pojavi med ribolovci oseba, kakor je naš priljubljeni starosta g. dr. Robida. Ribolovec, strokovnjak ribje bolezni in akvarist je. Tako bi bilo priporočati vsem ribolovcem, ki jih mora zanimati življenje v sobnih ribogojnicah. Istotako je tudi za akvariste velike vrednosti, da se posvetijo ribolovskemu sportu, ki je nad vse zanimiv in ki olajša v marsičem razumevanje življenja rib in vodnih živali v akvariju. Zavedajoč se sorodstva so se pokazali ribolovci in akvaristi solidarni in razstavili so preteklo jesen v vsejsejmskem paviljonu svoje slike iz prirode, odnosno akvarije. Sodeč po razglasu v časnikih je bilo potočno korito, ki je krasilo lani razstavljajno dvorano, na prodaj, kar je obžalovanja vredno, ker je bilo prav lepo. Omenjena razstava je služila prosveti in propagandi, a imela je brez dvoma tudi svoj materialni uspeh. Korito bi se lahko uporabljalo tudi za razstave tudi v tekočih in prihodnjih letih, ker je bilo atrakcija zase.

Obžalovati je tudi, da nima Ribiško društvo večjih akvarijev (po vzorcu velikega akvarija Kluba akvaristov). Taki akvariji ne izgube svoje vrednosti in so vedno na razpolago in mobilni. Če jih pa društvo ne potrebuje, jih da (kakor Klub akvaristov) komurkoli na razpolago v svrhu permanentne razstave in propagande za svoje društvo.

Revija ŽIVLJENJE IN SVET

POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 Din
SEGAJTE PO DOBREM ŠTIVU!

Hidroplan v razvalinah

V Brestu na Francoskem se je te dni zrušil na zemljo hidroplan. Mornarji so utegnili pobrati s tal jedva njegove ostanke

rodinbah svojih učenk, je zmerom imela na razpolago presenetljivo množino čudnih posameznosti, tako majhnih spletk in pustolovščin, ki si jih je očitno le izmislila, saj so bile hudo neverjetne. Življenje krog nje se ji je pač zdelo roman in vse, kar jo je obdajalo in kar je videla, je pletla v svoje dramatične kombinacije. To življenje v fantastičnem svetu in z njim je kalilo mojo srečo. Jaz, ki sem se bil odrekel vsemu in se bil ločil od vsega sveta, da bi bil živ in z njo sem jo videl, kako je zmerom razmišljala o teh nepomembnih in pogosto neumnih rečeh. Če sem pa vse dobro premislil, sem ji moral to slabost odpustiti — saj je bila slabost mlade, nesrečne žene, katere življenje je bilo doslej res podobno zelo resnemu romanu, ki mu je manjkalo spravljen konec.

Le enkrat sem resnično zasumil, da nekaj ni moglo biti v redu, odnosno bi bil to kmalu storil. Nekega nedeljskega večera se namreč ni vrnila. Obupaval sem. Kaj naj storim? Ali naj se peljem v Saint Germain? S tem pa bi jo bil kompromitiral. Po prebedeni noči, polni skrbi, sem se le odločil, da se popeljem — tedaj pa je prišla. Bila je zelo blede, nemirna in razburjena. Njena sestra je bila bolna in ona je morala ostati pri njej, da ji je stregla. Verjel sem vse, kar

je rekla, ne da bi bil samo malo strmel nad povodno besed, ki jo je imela pripravljeno na vsako izmed mojih najenostavnejših vprašanj. Tudi me ni motilo, da je čedalje bolj prehajala od glavne reči na nepomembnosti, pri katerih se je dolgo zadrževala; zmerom spet je govorila o uri prihoda, o zelo nevljudnem sprevedniku, o zamudi vlaka... Tisti teden se je peljala še dvakrat ali trikrat v Saint Germain in ostajala tudi čez noč tam. Potem pa, ko je sestra spet ozdravela, se je nadaljevalo prejšnje mirno in enakomerno življenje.

Na nesrečo je kmalu potem sama zbolela. Nekega dne je prišla tresoč se, blede in z vročico od pouka domov. Njena bolezen se je izkazala za hud prehlad in zdravnik mi je rekel, da ne bo nikdar več zdrava. Misil sem, da bom zblaznel. Samo to sem še vedel, da ji moram zadnje dneve napraviti čim slajše in čim prijetnejše. Člane njene rodbine, ki jo je tako zelo ljubila, sem hotel zbrati ob postelji umirajoče. Ne da bi ji rekel besedo, sem pisal njeni sestri v Saint Germain in šel sam k njenemu stricu, velikemu rabinu. Ne vem več, ob kakem neprilicnem času sem prišel k njej. Dobil sem častiljivega rabinu pri jedi. Osupnil je nad mojo vsiljivostjo in

me sprejel v predsobi.

»Gospod,« sem začel, »so trenutki, v katerih morajo utihniti vsi malenkostni spori.«

Obrazil je svoj spoštljivost terjajoči obraz čisto k meni — očitno je bil skrajno presenečen:

Začel sem znova: »Vaša nečakinja umira!«

»Moja nečakinja? Nimam nikake nečakinje. Vi ste se nedvomno zmotili v oseb!«

»Prosim vas, zaklinjam vas, gospod, pozabite vse rodbinske prepire. Govorim o gospe Delocheve, kapitanovi soprogi.«

»Ne poznam gospe Delocheve. Vi ste napačno poučeni, dragi gospod, zagotavljam vas!«

Počasi me je spremljal k vratom; zanesljivo me je moral obsoditi, da sem se hotel iz njega norčevati. Ali pa me je imel morda za zblaznelca. Bil sem čisto iz sebe. Kar sem bil slišal, je bilo prišlo tako nenadno. Ali me je bila res nalagala? Toda zakaj? Zdajci se mi je porodila misel. Spomnil sem se naslova njene učenk, o kateri mi je bila zelo pogosto govorila. Bila je hčerka znanega bankirja.

Vprašal sem služabnika: »Ali je gospa Delocheva pri vas?«

»Ne.«

»Mislim gospo, ki poučuje gospodično na klavirju.«

»V naši hiši ni gospodične in tudi na klavir pri nas ne igramo. Kaj hočete prav za prav?«

Zasmejal se je in mi zaloputnil vrata pred nosom.

Nisem dalje poizvedoval, saj sem bil prepričan, da bi povsod naletel na podobno odgovor. Ko sem se vrnil v najino hišico, so mi prinesli pismo s saintgermanskim poštnim žigom. Odprl sem ga, a vedel sem že v naprej, kakšna bo njegova vsebina. Glavni upravnik mi je pisal, da gospe Delocheve ne pozna in da nima ne žene in ne otrok.

To je bil poslednji udarec!

Pet let je bila vsaka njena beseda laž. Tisoč misli, porojenih iz ljubosumnosti, je planilo vame; podoben blazniku, ne da bi vedel, kaj sem delal, sem planil v sobo, kjer je ležala umirajoča žena. Vsa vprašanja, ki so mi gneta možgane, sem ji zabrusil v obraz. »Kakšne opravke si imela vsako nedeljo v Saint Germainu? Kaj si podnevi tam počela? Kje si bila tisto noč, ko se nisi vrnila domov? Odgovori!«

Sklonil sem se nad njo in sem poizkušal na dnu njenih, še zmerom tako ponosnih in lepih oči brati odgovor, ki sem ga s takim strahom pričakoval. Ona

pa je ostala nema, negibna.

Tresoč se od jeze sem začel znova: »Ti nisi nikogar poučevala! Bil sem povsod — nihče te ne pozna! Odkod si dobivala denar, šipke, dragocenosti?«

Pogledala me je tako žalostno, tako neizrečno žalostno — a ni odgovorila. Moral bi se bil premagati, ji priznati in jo pustiti, da bi v miru umrla, toda preveč sem jo ljubil. Ljubosumnost je bila močnejša v meni od usmiljenja.

Nadaljeval sem: »Pet let si me slepila! Od dneva do dneva, od ure do ure si lagala. Vse moje življenje poznaš, odprto leži pred teboj, a o tvojem življenju ne vem ničesar. Ničesar, niti tvojega imena ne poznam! Ime, ki ga imaš, ni pravo, kaj ne? Lažnivka, lažnivka! Gle dati moram, kako umiraš, pa niti ne vem, kako se pišeš! Govori vendar! Kdo si? Odkod si prišla? Kaj si hotela od mene? Zakaj si se vrnila v moje življenje? Govori! Reci mi vendar kaj!«

Ves trud zaman. Namesto da bi mi bila odgovorila, je mirno obrnila glavo k zidu, kakor bi se bila bala, da bi mi bil mogoč njen pogled razodeti njeno skrivnost...

Tako je nesrečnica umrla! Umrla je, ne da bi bila spoznana, lažnivka do zadnjega diha.

Sportna nedelja

Prva zmaga Primorja

Borbenost in elan sta prinesla Primorju prvi točki - Državni prvak BSK od Haška poražen - Točke so še dobili Concordia, Jugoslavija in Hajduk

Spored v ligi je bil včeraj prvič popoln. Na petih igriščih je šla borba za toliko zaželjene točke in dala je pričakovane in nepričakovane rezultate. Tako je sportna Ljubljana doživela svoj prvi uspeh. Bolj kot sam uspeh je občinstvo zadovoljila nepričakovano dobra igra domačega moštva, ki je imelo priložnost za mnogo izdatnejšo zmago. Za prvo silo je tudi 3:1 dober rezultat, pomagal je Primorju z zadnjega na predzadnje mesto tablice. Ali bo šel vzpon trajno navzgor? Precej presečna BSKov poraz v Zagrebu. Hašk je naš najboljši nepreračunljivo moštvo. Zgubil z ošičko Slavijo z neverjetnim rezultatom 2:5, naslednji nedeljo pa vrže državnega prvaka s sedla. Najbrže bo Hašk pričel šesti marsikatero podobno presečenju. Jugoslavija zmaga ne presečna, pač pa tesen rezultat. Gradjanski po debaklu 1:6 v Sarajevu gotovo ni bil kandidat za rezultat samo 0:1. In vendar mu je uspelo, običaj pa je vendarle na zadnjem mestu. Sarajevska Slavija je Concordiji sredi Zagreba odščepni-

eno piko. Pričakovati je bilo, da bo doma zmagala. Pa so se ji zelenici izvidli, vsilili so ji 2:1 v svoj prid. Hajduk jo je Osiječanom doma zagodel po hajduško. Z 9:0 si je izdatno popravil količnik in se za vsak primer zagotovil tudi s te plat. Izdatnost Hajdukov zmage je gotovo presečenju dneva.

Tablica je razen v vrhu doživela precejšno perturbacijo. Hajduk se je krepko potisnil navzgor, tudi Jugoslavija se je prelila v osrednje, vsi drugi so morali seveda navzdol, razen Primorja, ki je z zadnjega mesta šlo na predzadnje. Položaj je sedaj tak:

Hašk	5	4	0	1	11:6	8
Concordia	5	2	2	1	7:4	6
Hajduk	4	2	1	1	15:5	5
Slavija O.	5	2	0	3	8:19	4
Jugoslavija	2	1	0	3	3:2	3
BASK	3	1	1	1	7:7	3
Slavija S.	5	1	1	3	11:11	3
BSK	2	1	0	1	4:2	2
Primorje	3	1	0	2	4:8	2
Gradjanski	2	0	0	2	1:7	0

Primorje : BASK 3:1 (1:1)

Prvi pikči sta zabeležen v tablici, prva zmaga je srečno pod streho! In to v stilu, ki zagrinja s plaščem usmiljene pozlačljivosti nekoliko poslednjih neuspelih. Mnogi so že obupali, marsikdo je že prelomil palico nad moštvo — saj so najožji klubovi pristaši spravešli prve vestnice z nezaupljivo radovednostjo »kako je bilo, brž povejete« in na novico 3:1 s tomazevesko nevernostjo znavljali z glavo, čee, ne brij se norca iz nas.

To so bili nekateri. Velika večina sportnih pristašev pa je šla na igrišče s trdno vero, ki gore prestavljaja; in ta množica navdušenih privržencev je zmagala, zmagala skupno s »vojivimi« fanti, sodoživljala poedine faze burnega poteka borbe, ki je vsa fantovska, vsa ostra, in vendar toliko privlačna, toliko zanimiva, da klub svojem vsakonedeljskemu ponavljanju vabi vedno znova svoje množice na zeleno trato.

Tokrat trata ni bila zelena. Aprilske vremenske zmešnjave so že kanile pokvariti prireditve. Naporom uprave igrišča je uspelo privedi igralni četrkotnik v stanje, ki ni oviralo igre. Kako je pripadalo nestanovitno vreme na obisk? Dobro; saj je zopet prišla na igrišče gledat borbo za pike publika polnoštevilno, razen onih par malodušnecev, ki so rajši počakali na rezultat pred pošto in drugod. Skratka, občinstva je bilo okoli 2000, uspeh pomenja preokret na boljše, ne brez rezerve: kakor niso imeli prav malodušniki, bi utegnili doživeti razočaranje tudi preveliki optimisti, kajti žoga je vedno okrogla in sreča nogometašev tembolj opočetja. Neglede na vse pa upajmo najboljše!

ranju od časa do časa proizvajal pametne poteze, le nekoliko premalo odločnosti notranjega trija tik pred golom je pogostoma kvarilo in pokvarilo sicer zrela stvari. K temu je Makovec večkrat po nepotrebnem »zaviral«, bil je v splošnem pripravljaj, ki si ni upal sam opaliti.

Halfi so v polnem obsegu storili svojo dolžnost glede obrambne taktike. Ko so se razvijali tudi ofenzivno, je moral ob svezem delu napadalne vrste nasprotnik v obrambo. Na desni strani klub vsemu ni bilo vse v redu. Jug in Zemljak sta ostajala od časa do časa brez kontakta in tedaj je uhajala leva stran protivničkovega napada nevarno napej. Slamič ni dal svoje najboljši igre, toda njegova borba z rutiniranim Tomaševićem in nikakor ne slabim Ačimovičem je ostala dolgo neodločena. Proti koncu igre je srednja vrsta zašla med branilce in pomagala držati rezultat.

V obrambi je ves čas delal kot stroj, zanesljivo in požrtvovalno Bertonec. Jug se je razmahnil tekem drugega polčasa, v prvem je bil na trenutke izrazito šibak. Imel pa je tudi šibkejšega stranskega krilca pred seboj. Starec je bil sprva parkrat zelo nesiguren, v tej periodi je tudi padel prvi in edini Baskov gol; potem se je vnesel, in čeprav ni imel izrazitega dela, je vendar nekajkrat našel priložnost, da je branil v prav dobrem stilu. Bask je veljal — priznava odkritje — za favorita v tej bitki,

vsaj po papirni formi. V moštvi je bilo par dobrih zasedb. Sem spada v prvi vrsti desni branilec Mihačević, ki je imel sicer ogromen posej z dobro razporeženim nasprotnim levim krilom, ki pa je svoj posej mnogokrat zelo uspešno opravil. Dober je bil tudi Babić v голу, saj je pri precejšnji zaposlenosti ubranil nekaj težkih žog. Pozitivna moč je Ačimović; je sicer bolj ofenziven, toda njegova igra v srednji vrsti je bila zelo opasna. V stranskih krilcih ni našel prave opore. Napad ni bil kos svoji nalogi.

V splošnem je bila igra fair, dasi je bila na trenutke zelo ostra. Moštvi gojita prillično podoben sistem igre.

Domači so uspevali, ko so diktirali igro kratkih pasov po tleh. Do odločilnega uspeha pa so prišli z obrambno taktiko in z nenadnimi sunkovitim napadi, ko je bila nasprotnikova obramba razredčena.

Malo poteka

Začetni okrišljaji dajo le raztrgano igro, ki gre nervozno s polja v polje. Počasi pa si domači pribori terensko premoč, vendar napadalne akcije niso nevarne. V 10. min. odredi sodnik

minuto molka

in počastite spomina blagopokojnega najvišjega pokrovitelja nogometnega sporta. Pietetnemu aktu se je občinstvo stoji in odkritih glav spontano pridružilo.

V 17. min. se Tomašević iznenada prebije po levi strani napada, strumno izkoristi trenutno zbehanost domače obrambe in

BASK vodi 1:0.

Igra je posej bolj osorčena, bolj premišljena. V 19. min. strelja Slamič s srede polja prost strel, Pepek prenese Makovcu, ta nesebično položi Janežiču na nogo in iz neposredne bližine običi žoga v mreži,

borbeno odločnost,

ki je krajem krajev dala pozitiven rezultat.

Ko je že kmalu po začetku odšel Pupo statirat na desno krilo, se je začel napadniti trio Janežič-Makovce-Pepček razvijati, njegove kombinacije so bile mnogokrat dovršene izvedene, predložki mnogokrat idealno podani, le zaključne poteze ni bilo od nikoder. Desno krilo napada je ostalo hromo do konca, zato pa je bilo tem aktivnejše levo, kjer sta Pepček in Zemljak ustvarila nbroj situacij, izvedla mnogo zelo opasnih napadov in izsilila tudi drugi odločni zgoditek. Agilni so bili vsi, še Pupo je klub statir-

3:1 za Primorje

in rezultat je postavljen. Do konca se potem Pr. brani, ne da bi po nepotrebnem zavlačevalo igro.

Sodil je g. Podupski iz Zagreba prav dobro.

3:1 za Primorje

in rezultat je postavljen. Do konca se potem Pr. brani, ne da bi po nepotrebnem zavlačevalo igro.

Sodil je g. Podupski iz Zagreba prav dobro.

Hašk : BSK 1:0 (0:0)

Jugoslavija ; Gradjanski 1:0 (0:0)

Hajduk : Slavija 0 9:0 (4:0)

Concordia : Slavija (S) 2:0 (1:0)

Podsavezno prvenstvo

V podsaveznem prvenstvu je bila odigrana včeraj samo ena tekma, in sicer v Mariboru, kjer sta se na igrišču Svobode srečala Celje in Svoboda. Tekma je ostala neodločena in se zaradi tega prvenstvena tablica, kar se tiče vrstnega reda, ni izpremenila. Do prihodnjih tekem bo naslednja:

Železničar	10	6	2	2	27:20	14
Ilirija	8	5	2	1	31:10	12
OSK	8	4	4	0	24:11	12
Rapid	8	4	0	4	22:14	8
Maribor	10	3	1	6	13:29	7
Svoboda	10	2	3	5	12:48	7
Celje	8	2	2	4	13:16	6
Hermes	8	2	0	6	19:22	4

Svoboda : Celje 2:2 (2:1)

Svobode danes ni bilo spoznati. Moštvo se je očividno premalo zavedalo, da je bila današnja tekma zanj velike važnosti. Enajstovrstica je tako slabo igrala, da ni dala slutiti, da zna boljše zaigrati. To velja zlasti za napad. Krilska vrsta je imela samo enega moža, to je bil srednji krilec Tkalec, ki se je trudil spraviti sistem v moštvo. Tudi ožja obramba ni bila tako sigurna, kakor običajno. Pogrešali smo tudi požrtvovalnosti.

Celje, ki je prvič v spomladanski sezoni posejlo v boj za točke, je bilo popolnoma enakovredno nasprotnik v vseh oziirih, po igri in po znanju, z edino razliko, da se je bolj potrudilo. Enajstovrstica ni homogena in bi po predvajani igri sodeč od malce boljšega nasprotnika, kakor je bila današnja Svoboda, morala oditi z igrišča poražena. Morda znajo Celjani tudi boljše zaigrati,

Ilirija vnovič državni prvak v cross-countryju

Bručan Jože (Ilirija) ponovno osvojil državno prvenstvo v cross-country teku na 10 km

Celje, 7. aprila

Danes dopoldne se je vršil v Celju cross-country tek na 10 km za prvenstvo Jugoslavije. Moštom je še živo v spominu skoro dramatičen zaključek lanskoletnega prvenstva v cross-countryju, ki se je vršil v Zagrebu in končal z zmago moštva Ilirije iz Ljubljane in med igralci Bručana (Ilirija), dočim se je zadnja faza dogodov, ki so se ob tej priliki pripetili, likvidirala šele na glavni skupščini JLAS. Morda je bilo prav zato zanimanje za letošnje prvenstvo toliko večje, vendar so mnogi vnesli dogodki, na katere se preje ni računalo, sliko precej napetega pričakovanja v zadnjem času močno spremenili. Lanski glavni tekmeč prvaku Iliriji in vsem ostalim klubom, Primorje, letos ni postavilo na start niti enega tekmovalca. Vendar je bilo tekmovalje klub temu zelo razgibano in borba ponekod zanimiva in napeta.

Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzela mestna občina celjska, organizacija predvsem tehnično pa je bila v rokah agilnih sportnih delavcev Jugoslavije in ostalih celjskih klubov, ki so z veliko vneom in pridnostjo pripomogli prireditvi do lepega uspeha.

Glasom sklepa glavne skupščine so bili stavljeni za letošnje prvenstvo precej težji pogoji kot dosedaj. Klubi, ki so hoteli tekmovalci z moštvi, so morali postaviti na start vsaj 8 tekmovalcev, od katerih jih je šlo za placement prvih 6.

Na tekmovalcu so nastopili z moštvi Ilirija (Ljubljana), Maraton in Železničar (Maribor) ter domačini Jugoslavija (Celje). Kot posemzniki pa so tekmovali Haškovec Flas, mariborski Maratonec Kangler, dalje Doršič (Mt. Zagreb) in Čavič (varaždinska Slavija).

Start in cilj je bil na igrišču na Glaziji, odkoder je vodila vidno in dobro markirana proga ob Savinji do obrata na približno 4 km, od tam nazaj na igrišče, kjer so tekli eno rundo in nato prvo polovico ponovili ter se končno vrnili na cilj nazaj na igrišče. Zaradi zadnjega deževja je bila ponekod nekoliko razrahljana, vendar ne toliko, da bi to oviralo tekmovalce. Zanimanje občinstva sicer ni bilo tolikšno kot bi bilo želeto — ob istem času se je vršil tudi kongres narodnega delavstva in povorka po mestu — vendar so bili vsi gledalci lahko zelo zadovoljni, ker so borbo skoro ves čas teka opazovali v vseh njenih fazah.

Točno ob napovedanem času je sodniški zbor pozval tekmovalce na start. Pred pričetkom samim je pozdravil tekmovalce z dobrodoščico in bodrilom k uspehu zastopnik mestne občine celjske g. dr. Vrečko, delegat JLAS g. Novak pa jih je še posebej opozoril, da naj se bore s pravo sportno fairnes in po pravilih JLAS. Na startu je bilo 37 tekmovalcev, kar ni ravno primerno zadovoljivo število za državno prvenstvo tekmovalje. Po prijavah smo pričakovali večjega odziva in zanimanja, predvsem s strani zagrebških klubov, ki so kakor znano na letošnjem prvenstvu Zagreba pred kratkim postavili na start 150 tekmovalcev. Čudno je le, da so za državno prvenstvo pokazali tako malo zanimanja, ko Zagreb ni tako daleč od nas.

Posamezni rezultati doseženi v cross-countryju so naslednji:

1. Bručan I. (Ilirija, Ljublj.)	33:17 min.
2. Flas (Hašk, Zagreb)	33:40
3. Čavič (Slavija, Varaždin)	33:59
4. Kangler (Marat., Maribor)	34:12
5. Doršič (Marat. Zagreb)	34:15
6. Osterman (Ilirija, Ljubljana)	34:59

Zmagovalec Bručan si je s tem že dru-

a v primeri z lani, je moštvo močno nazadovalo. Zadovoljila sta samo branilca in deloma krilska vrsta, dočim napad ni bil v stanju napraviti smotreno potezo. Vse je pokvaril zlasti Gobec, ki je stal vedno v ofsidu. Celjani so tudi stalno ugovarjali sodniku in zato si niso pridobili stmpatij gledalcev. Glede na pridno požrtvovalnost pa si je Celje točko zaslužilo. Tekma sama je potekala v znamenju borbe za točke.

Sodil je g. Lukežič iz Ljubljane objektivno in v splošnem dobro.

V predtekmi je kombiniran naraččaj železničarjev zmagal nad rezervno Svobodo.

Olimp : Atletiki 5:2 (3:1)

Celje, 7. aprila

Danes dopoldne se je na igrišču pri Skalini kleti pred 400 gledalci odigrala drugorazredna prvenstvena tekma med lokalnim rivaloma Olimpom in Atletiki. Tekma je bila zanimiva in napeta, a objektivno preostara. Prvi polčas sta bili moštvi izenačeni, nato pa je bil Olimp v premoči prav do konca. Olimp je bil tehnično boljše, Atletiki pa premalo požrtvovalni. Zmaga Olimpa je bila zaslužena.

Sodil je g. Veble objektivno, a premalo strogo.

Na Glaziji je mladina Celja zmagala nad rezervno Jugoslavije z 2:1.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Primorje jun. : Zalog 8:1 (5:0). Grafika : Primorje rez. 1:1 (1:0). Murska Sobota: Mura : Drava 5:2 (2:1). Zagreb: Prvenstvo: Jugoslavija : Viktorija 2:1. Uskok : Železničar 1:0.

Osijek: Elektra : Grafika 1:0. Presenčenje. Grafika je osiješki prvak.

Praga: Sparta : Slavija 2:1 (0:0). Kolín : DFC 3:2 (2:1). Zdenice : Bohemians 1:0 (1:0). Kladno : Teplicer FC 4:0 (2:0). Čechie Karlin : Pízen 1:0 (0:0). Viktorija Pízen : Prostějov 1:1 (1:1).

Dunaj: Vienna : Favoritner FC 2:2 (1:1). Austria : Sportklub 3:2 (2:0). FAC : Hakoah 1:1 (1:0). Rapid : Libertas 3:1 (2:1). Admira : FC Wien 3:2 (1:1). Wacker : WAC 3:0 (1:0).

Rim: Milan : Lazio 1:1. Ambrosiana : Roma 4:3. Torino : Pro Vercelli 3:0. Firenze : Sanpaulodarena 0:0. Napoli : Brescia 1:0. Juventus : Livorno 2:1. Alessandria : Triestina 3:0. Bologna : Palermo 0:0.

Budimpešta: Hungaria : Szeged 4:1. Ferencváros : Kispest 4:0. Soroksar : III. okraj 1:1. Bocsikay : Phoebus 2:0. Budai : Attila 3:1.

London: Škotska : Anglija 2:0.

Občni zbor Mariborskega zimsko-sport. podsaveza

Maribor, 7. aprila

Danes dopoldne se je vršil 6. redni letni občni zbor MZSP, ki ga je vodil požrtvovalni predsednik kap. v p. g. Miloš Gnuš. Uvodoma je pozdravil številne delegate posameznih klubov ter zastopnike posameznih korporacij in oblastev, posebno zastopnika mestnega župana g. dr. Lipolda in mestne občine mariborske magistratnega ravn. g. Rodoska, zastopnika vojske kap. Stanojeviča, zastopnika Tujsko-prometne zveze in SPD Maribor inž. slajmerja, dr. Tomiška kot zastopnika Aerokluba in MASK ter zastopnika JZSS g. Predaliča. Nato se je g. Gnuš spomnil tragične smrti pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja, ki so ga navzoči počastili s trirkratnim »Slava« klicem. V nadaljnjih izjavanjih je g. Gnuš v kratkih obrih podal sliko o delovanju podsaveza v preteklem letu. Navedel je, da se je tudi lani razvil zimski sport v mariborskem področju povsem normalno in ugodno. Vrste MZSP se niso samo povečale, marveč tudi sportno tehnično silno spopolnile. Tekmovalci MZSP so se prerinili v prve vrste naše jug. smučarske elite in pričakuje zaradi tega MZSP, da bo savez pri sestavi naše državne reprezentance v bodoče malo več upošteval tekmovalce iz severnega dela Slovenije. Delovanje klubov MZSP je bilo v splošnem dobro, posebno zahvalo pa zaslužijo celjski klubi, ki so naravnost vzorno vršili svoje naloge. Delo MZSP na videz v tej sezoni ni bilo tako plodovito, kot v prejšnji, to pa deloma zaradi tega, ker se je ustanovil Korški zimskosportni podsavez in se je z njim odclopilo 6 klubov, deloma pa zaradi tega, ker so Sokolska društva izstopila po nalogu njihovega Saveza iz MZSP. V svojem poročilu se je g. Gnuš dotaknil tudi vprašanja odnošajev do JZSS, končno pa se je zahvalil vsem dobrotnikom, zlasti Tujsko-prometni zvezi, SPD, in mariborski mestni občini, ki so gmotno in moralno podpirali delovanje MZSP.

Iz tajnišniške poročila, ki ga je podal nadvse aglini in neumorni tajnik Franjo Vreth, posnemamo, da šteje danes MZSP 15 članov, ki imajo nad 300 verificiranih članov. V svojem poročilu se je nadrobno bavil z raznimi težavami, ki so se porajale v sportnem delovanju v Mariboru, dotaknil in obrazložil je tudi delovanje JZSS ter končno naglasil, da je bilo delovanje MZSP v vsakem pogledu pozitivno. Sledilo je blagajniško poročilo požrtvovalnega blagajnika g. v. Goluboviča. Denarni promet je znašal lani 110.855,25 Din. Premoženje MZSP pa znaša z inventarjem 19.532,25 Din.

Tehnični referent MZSP g. Forstnerič je v svojem poročilu podal podrobne rezultate, ki so jih tekmovalci lani dosegli. Naglasil pa je, da je bil sicer program MZSP pred otvoritvijo sezone zelo pester in bogat, toda nestalne snežne razmere niso dopustile omega razmaha zimskosportnemu udeleževanju, ki bi bil potreben za uspešno delo, bodisi glede golega sportnega prestiža, bodisi glede izboljšanja kvalitete in kondicije naših tekmovalcev. Sledilo je poročilo načelnika zdravniškega oddelka dr. Lutmana, nakar sta predlagala nadzornika dr. Jančič in dr. Stamož razrešnico odboru, kar je bilo tudi soglasno sprejeto. Po kratkem odmoru so sledile volitve in je bila izvoljena naslednja uprava: Gnuš, Golubovič, Korbar, Čerin, kap. Vrhovec, por. Dolenc, dr. Lutman, dr. Smerdu, dr. Kac, Cvirm, Bures, Forstnerič, Fišer, Aljančič, Simončič, Voglar, Gladnik in Kebrič. V nadzorni odbor sta se izvolila inž. Slajmer in dr. Jančič, v razsodišču ravn. Rodošek, dr. Tomišek, dr. Boštjančič in dr. Škapin. Odbor se bo konstituiral še le na prvi seji MZSP. Članarina ostane ista kot doslej, prav tako službeno glasilo, ki je kakor znano »Mariborski Večernik Jutra«.

Pri slučajnostih so se spregovorili gg. Predalič, Janko, dr. Tomišek, ravn. Rodošek in inž. Slajmer, nakar je g. Gnuš zaključil zborovanje.

Razpis za izdelavo osnutka za znak JASO.

Ker nobeden izmed osnutkov prvega natečaja ni ustrezal, razpisuje Jugoslovnska akademski smučarska organizacija nov natečaj. Komisijo tvori g. Pirnat Niko, g. Gaber Ante ter tovariši Mikuletič Branko, predsednik JASO. Nagrade znašajo Din 200, ki jih razdeli omenjena komisija po svojem sklepu. Proti odločbi komisije ni priziva. Osnetek mora odgovarjati natečajnim pogojem: 1. tekmovalci smejo vsi akademiki Aleksandrove univerze, članstvo JASO ni potrebno; 2. osnetek mora vsebovati inicialne JASO ter so lahko kombinirane z značilnimi smučarskimi označbami; 3. osnetek mora biti izdelan v dveh velikostih; znak za izdelavo v blagu do maksimalne površine 40 kvadratnih cm, znak za gumbeno (kovinski iztizenj ali emajliran) do maksimalne površine 1,5 kvadratnih cm; 4. osnetku mora biti priložen stroškovnik. JASO si pridržuje pravico, shraniti vse osnutke v društvenem arhivu ter tudi nenarajano odkupiti za svojo porabo. Vsak udeležene lahko odda poljubno število osnutkov. Osnetke je oddati pri vratarju univerze do 18. 15. aprila, v dveh kuvertah. Na vsaki kuverti mora biti napisano geslo, enako na vsakem osnutku. Ena zalepka naj vsebuje osnetke, druga pa ime in priimek ter točen naslov udeleženca v Ljubljani.

Smrt matere 11 otrok

Kresnice, 7. aprila

Na našem pokopališču so pokopali Setničarjevo Franciško, ženo maleda posestnika z Goliš. Vse sočustvuje z nesrečno družino. Velika udeležba je pokazala, kako so cenili skrbn in dobro gospodinjino. Setničarjeva je umrla za pljučnico, ki si jo je nakopala pri delu. Njeno smrt objokuje razen moža tudi 11 otrok. Najmlajša punčka je stara komaj 7 mesecev, med tem ko je najstarejši sin šele pred leti zapustil osnovno šolo. Ta fantič je tudi postal žrtve siromščine. Zaradi pomanjkanja, ki ga občutijo mali hribovski kmetje se prav posej, so morali Setničarjevi otroci služiti novce z nabiranjem gob. Nekeč se je fantiček, ki ga je zajela v oddaljenem gozdu nevihta, tako prehladil, da so mu morali levo nogo odrezati.

Zdaj pa so izgubili še itak ubogi otroci še skrbno mater

Kupujte domače blago!

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ot 20 važna seja sekcijškega odbora pri Rebcu.

TEDEN DNI FILMA

Karikiran prizor iz filma »Na večer ob 8«, ki se bo predvajal tudi v Ljubljani

Pesem pomladi z Rihardom Tauberjem

Spet se nam enkrat obeta v Ljubljani film s pevcom svetovnega slovesa Rihardom Tauberjem. Igral bo vlogo nesmrtnega Franca Schuberta in bo pel tudi njegove pesmi. Mislimo, da ni nikogar, ki bi mu ne bila prijetna melodičnost Schubertovih skladb. Snov besedila je vzeta iz l. 1820., ko je veseli in brezbržni Dunaj sicer splošno poznal melodije Franca Schuberta, a samega ustvarjalca te lepe glasbe ni poznal. Siromašen in neznan je živel Schubert v majhni mansardni sobi nad stanovanjem plesnega učitelja Wimpasingerja (Pavel Graetz).

Rihard Tauber igra vlogo Schuberta v romantičnem zvočnem vefilmu »Pesem pomladi«

V besedilo je vpletena romantična ljubzenska zgodba gardnega oficirja kneza Rudija Hohenberga (Vili Eichberger) in Wikice (Jane Baxterjeva) hčerke plesnega učitelja. Oba se ljubita, a morata premostiti nešteto ovir, da se dobita. V Vikičino srce že oddano, se vda v usodo in si s pesnjico teši svoje zlomljeno srce.

Ta vefilm se bo predvajal v Ljubljani najbrže že ta teden. Da bo tudi pri nas atrakcija, kakor je bil drugod, nam jamčijo ime Riharda Tauberja, melodije Franca Schuberta in tudi snov sama, polna tistih romantičnih zapletov, ki kljub tako izpremenjenim, trdim časom ali pa morda prav zaradi tega še zmore ali pa mikajo.

Willy Schäfers kot kitajski cesar v vefilmu »Turandot«

Leopoldina Konstantinova in Vili Schäfers v vefilmu »Princesa Turandot«, ki se zdaj z velikim uspehom predvaja v Ljubljani

Žena v sodobnem svetu Franta Plaminkova in Slovenke

Pomladi l. 1907. mi je iz Prage pisal pisatelj Ivan Lah, ki je takrat študiral na praški univerzi, naj Splošno žensko društvo izreče Čehinjami željo, da se ob priliki vsesokolskega zleta ob koncu junija sestane tudi češko in slovensko žentvo. Takoj sem pograbila Lahov predlog, saj s Čehinjami nisem bila tuja. Preko Bunda österreichischer Frauenvereine smo bile že nekaj let v dopisni zvezi. Sicer so bile te vezi rahle. Nekajkrat smo namreč poslale skupno dunajskemu parlamentu resolucije in peticije feministične smeri. Klub pro voljno pravo žen (za žensko volilno pravico), na čelu mu Franta Plaminkova in pokojna Marie Tumova, je namreč naše društvo obveščal o svojih najvažnejših, vsega ženstva se tičečih podvzetih in je pozival tudi nas, naj se jim pridružimo v skupnih ženskih zahtevah.

Slovenke smo torej prejemale pobudo za feministično delo iz Prage; zato je razumljivo, da smo želele poglobiti in okrepiti stike s Čehinjami, zlasti pa osebno se seznaniti z njimi.

Znana slovanoljubka, pisateljica Gabriella Preissova, velika in požrtvovalna prijateljica Slovencev, je bila takoj navdušena za naš sestanek. Poznali sva se z njenih posetov v Ljubljano in na Bled.

Kot tajnica Splošnega ženskega društva sem poslala nekaj notic v »Slovenski Narod« in v »Slovensko gospodinjstvo«, napisala nekaj pozivov svojim znančkam, in kmalu so se začele javljati Slovenke iz Ljubljane, Trsta, Gorice... Ni se dosti govorilo in ne mnogo pisarilo; zbralo se nas je 56 Slovenk, prišle smo v Prago in ašle ondi odprta srca in odprte roke. Prišle smo kakor sestre h sestram.

Pa ne samo to. Brez priprav, skoraj nevede in nehotе so se na prvotno našo iniciativo našle na skupnem sestanku na staromestski radnici Čehinje, Rusinje, Poljanke, Hrvatice, Srbinke in Slovenke. Vrstili so se govori v vseh slovenskih jezikih. Ženski klub česky nam je 30. junija priredil v svojih prostorih večer slovenskih žen. Najzanimivejša točka tega večera pa je bilo predavanje češke feministke Frante Plaminkove z naslovom »Slovenske žene, zedinimo se!«

In takrat sem jo videla prvokrat: visoka, stasita, približno 30 letna žena, živih modrih oči, bujnih rdečezlatih, naravno kodrastih las, počesanih nazaj da se je videlo visoko čelo. Izredno simpatična pojava.

In kako nam je govorila!

»Žensko vprašanje je nastalo iz poniževanja žene in bo rešeno, ko bo žena vstala in bo priznana in polnem obsegu kot človek... Ogromen mrtev kapital naroda je zakopan v rokah in glavah žen. Treba je, da se te vzdramijo, da dobe svobodo razvoja; privesti jih je treba na isto stopnjo družabne vrednosti, kakor jo ima moški, da se bo mogel ves narod zdraviti in sorazmerno razvijati... Urediti je treba socialne razmere tako, da bo žena rešena svoje dosedanje brezpravnosti: Žena mati bodi pred zakonom enakopravna z očetom, delavka z delavcem, državljanka z državljanom.

Tega dela pa ne more izvršiti posameznik... Gre nam za celoto, za žene vseh vrst. Gre nam za izpremembo zakona. K temu pa je potrebna velika organizacija.

Žene v tujini so že davno razumele važnost organizacije... Tudi avstrijske Nemke so razumele... Ustanovile so si na Dunaju zvezo, in ta nemška ženska zveza predstavlja delo ženskih društev vse Avstrije, torej tudi nas slovenskih žen, dasi je v Cislitvaniji 9 milijonov Nemcev in 14 milijonov Slovanov. Med tem ko se može v parlamentu truditi z vsemi silami,

da uničijo nezdravo nemško nadvlado, medtem ko se može bore, da dajo Cislitvaniji pravi izraz — me, žene Slovanke ne prispevamo ničesar k tej emancipaciji. Torej združimo se, žene Slovanke! Naša narodna dolžnost, naš človeški ponos nam ukazuje, da v zvezi velikih svetovnih organizacij nastopimo kot mogočna svetovna enota, da podpremo delo svojih mož, ki se bojujejo za uveljavljanje pravic slovenskega življa v Avstriji...

Tako nam je govorila Plaminkova leta 1907. Seveda sem se takoj priglasila in sva se dogovorili za sestanek pri njej. Mnogo lepih načrtov sva skovali, načrtov, ki se sicer v celoti niso uresničili, toda na nerodovita tla seme ni padlo. Smisel za organizacijo se je utrdil v meni, pa tudi v mnogih drugih Slovenkah. Da je gojila Plaminkova že takrat simpatije do Slovencev in je imela resno voljo, delati z nami, priča dejstvo, da je prihajala med nas — na Jezerko — na počitnice in se ji ni delo premalenkostno učiti se slovenskega jezika.

Do velike vseslovenske ženske zveze žal ni prišlo; premalo je bilo resnih delavk, da bi se bila uresničila ta lepa ideja.

Ostale pa smo v stikih s Čehinjami vse do vojne. Ko sem bila l. 1908. spet teden dni v Pragi in sem se udeležila nekega shoda za žensko volilno pravico, me je nagovarjala Plaminkova, da prirejam tudi mi take propagandne sestanke.

»Saj ne smemo,« sem ji odgovorila, »viada bi nam razpustila društvo.«

»Kaj mislite, da smemo me? Poslušajmo se zvižče. Policiji javimo prav nedolžno snov predavanja, na primer »Zaščita dece« Tudi res govorimo spočetka o tej temi, toda vsak tak shod se zaključuje z navduševalnimi govori za osamosvojitve žene, s propagando za žensko volilno pravico. Prirejamo pa te sestanke vsakokrat v drugem okraju. Tako hočemo počasi vzgojiti naše žene k samostojnemu mišljenju in delovanju. Tudi na Moravskem imamo delo izvrstno organizirano.«

Kako neznatna sem se zdela sama zvesti spriču take, vse osvajačice samozavesti, ki si je začrtała natančno pot in neustrašno stopa naprej...

Sredi meseca februarja l. 1911. je bila v državnem zboru dunajska deputacija žen, ki so izročile zbornico peticijo za izpremembo paragrafa 30. društvenega in paragrafa 7. državnega zakona. Po paragrafu 30. ženske sploh niso smele pripadati političnim društvom, paragraf 7. pa je izločal žene od splošne enake aktivne in pasivne volilne pravice. Čehinje so poslale iz vseh krajev svoje domovine enake peticije na državno zbornico. Na poziv Plaminkove in Tumove smo se tudi Slovenke, ljubljanske, tržaške in goriske in dalmatinske Hrvatice pridružile zahtevam Čehinj.

L. 1918. maja meseca ob 50 letnici narodnega divadla so se zopet sešle Slovenke in Čehinje. Takrat je bil Češki odbor za žensko volilno pravico s Fr. Plaminkovo na čelu že dovršil svoje veliko politično-vzgojno delo. Od l. 1905. pa do konca vojne je Plaminkova s pomočjo Tumove, Kunčičke, Schöntagove in Moravanke Wiedermannove in še nekaterih drugih vodila agitacijo in prid ženske politične enakopravnosti. Vse je bilo dobro pripravljeno, tako da so Čehoslovanke po vojni s samozavestjo lahko sprejele po ustavi jim zagotovljene politične in državljanske pravice.

Jugoslavije Plaminkova ni pozabila. Prišla je k nam kot senatorka s čehoslovaškimi senatorji in poslanci. V Ljubljani se je pri tej priliki sešla s Slovenkami na domu gospe Franje Tavčarjeve, še prav

tako živahna in podjetna.

Ob koncu oktobra l. 1924. je prišla v Beograd na konferenco Male ženske antante. Na obedu pri neki skupni znanici sva govorili; izpraševala me je po znanih iz mladih dni in mi obetala, da prav gotovo pride v Ljubljano, kakor hitro ji bo dopuščal čas.

Pa je minilo spet nekaj let, a Plaminkove ni bilo v Ljubljano... Videli sva se l. 1930. maja meseca na kongresu Mednarodne ženske zveze, kamor je bila privedla veliko število Čehoslovačkinj. Takrat je bilo malo časa za razgovor. Kot podpredsednica uprave MZZ je imela senatorka Plaminkova pač druge, večje dolžnosti.

Toda po sestanku delegatk Internacionalne feministične alijanse v Beogradu l. 1931. maja meseca je privedlo odlično češko ženo stremljenje po napredku in lepši bodočnosti tudi naše žene spet k nam v Ljubljano, potem ko se je bila ustavila že v Zagrebu in še nekaterih jugoslovenskih mestih.

V dvorani OUZD nam je Plaminkova na povabilo Jugoslovenske ženske zveze s svetim ognjem najglobljeja prepričanja in z nezmanjšanim temperamentom govorila o stremljenjih za večni mir med narodi in za žensko polnopravnost.

»Čehoslovaška in Jugoslavija sta se najbližji, po duševnosti najbolj sorodni državi in morala biti druga drugi v dober vzgled in oporo« je dejala ob koncu svojega predavanja. Naš prezident dr. Masaryk naš zvesti prijatelj, je feminist. Leta 1911. se je začelo njegovo osvobojevalno delovanje, ko je v borbi z Aerenhalom spoznal, da Jugosloveni in Čehoslovaki v Avstriji ne dosežejo nikoli svojih človeških in narodnih pravic.

Pred dvema letoma je naš Masaryk povedal, kakšna naj bo žena; dejal je: žena mora biti aktivna, imeti mora smisel za javno življenje in pogum za lastno prepričanje. To je: imeti mora pogum, da stoji na lastnih nogah.

Me Čehoslovanke delamo torej v duhu našega prezidenta, je nadaljevala Plaminkova, in rečem vam: dokler ne stopite v javno življenje, ne boste zares svobodne in enakopravne.«

Naključje je naneslo, da slavita svoj življenjski jubilej skoraj istočasno dve odlični osebi čehoslovaškega naroda: 85 letni dr. Tomaz G. Masaryk prvi prezident čehoslovaške republike, mož, ki ga priznava kot genialnega državnika, filozofa in sociologa ne le vse slovanstvo, nego vsa Evropa in spoštuje ves kulturni svet, in 60 letna senatorka Franta Plaminkova. Seveda ni mogoče primerjati teh dveh oseb glede pomembnosti in historične važnosti. Toda marsikaj imata skupnega: oba sta moderno trezna, pozitivno delavna, realno misleča, brez fantastičnosti, energična, vztrajna, zdrava in vedra človeka jasnega programa, nacionalna, a tudi široko vsečloveško čuteča. Čehoslovaška sta, a še bolj Slovana, a najbolj Evropejci! In Masaryk in Plaminkova sta naša prijatelja ne-le v besedah, nego tudi v dejanjih.

Nikoli ne smemo pozabiti pogumnih, naravnost revolucionarnih spisov Masarykovih v obrambo pravic ženstva, spisov za socialno in politično enakopravnost žen. Oprta na te spise in izreke avtoritete svetovnega ugleda Masaryka, je delala, se borila in dosežala uspehe naša prijateljica Plaminkova.

Ko smo torej te dni s hvaležnostjo slavili jubilej največjega sodobnega Slovana, državnika Masaryka, se spominjamo v ljubiznjem tudi svoje dobre sestre Frante Plaminkove. Minka Govekarjeva.

Jubilej ugledne borilke za idejo miru

Znana avstrijska borilka za ženske in človeške pravice, zlasti pa za idejo miru med narodi, ga. Marijana Hainischeva, praznuje svoj 96. rojstni dan. Spriču napačnosti, ki v tem trenutku prevladuje svetovni politični položaj, je njen apel, ki ga je napisala ob priliki svojega jubileja, posebnom pomembna. Obraca se na žene vsega sveta s temile besedami:

»V svojem dolgem življenju — čez 4 leta bom 100 let — sem doživela mnogo vojn. Prica sem bila brezmejne gorja, ki je zadelo družine, matere, žene, otroke zaradi vojne. In zdaj spet govore o vojni. Politični horizont Evrope, da, vsega sveta, je zasenčen od tako temnih oblakov, kakor še ni bil od l. 1914. Spet je strašna beseda vojna vsem v mislih in govoru, in vendar pomemna že samo dejstvo vojne nevarnosti nepopisno nesrečo za človeštvo.

V tem kritičnem zgodovinskem trenutku pripada ženi velika, odločilna naloga. Se ni strašna možnost nove svetovne vojne uresničena. Nikakor ne bo brez vpliva stališče in zadržanje žen vsega sveta v tem trenutku, ko se odloča o rasti ali propasti civiliziranega človeštva. Da bi nova vojna s strupenimi plini in z najbolj rafiniranimi moralnimi sredstvi pomenila konec človeške civilizacije in kulture, ne moree nihče dvomiti. Iz današnjih vojne ne bi izšel nihče kot zmagovalec.

Danes je žena v prvi vrsti poklicana, da izkuša preprečiti to najhujšo vseh katastrof, ki morejo zadeti človeštvo. V javnosti in v družini naj zastavi ves svoj vpliv: kot mati, ki ji je zadnja svetovna vojna odvzela najdražje na svetu — njenega sina; kot sopraga, ki je izgubila očeta in ji je buda zbristrala pogled. Vse te žene naj dvignejo svoj glas.

Položaj žen v Belgiji. Kakor povsod, se tudi v Belgiji položaj delovnih žen stalno slabša. Nedavno je belgijska vlada izdala zasilno odredbo, s katero pooblašča ministra za delo in socialno skrbstvo, da odloči in razsodi, v kakšnem razmerju bodo smela v bodoče industrijska in trgovska podjetja zaposlovati ženske delovne moči. V tej odredbi je posebno značilno dejstvo, da veljajo za žene pri sprejemu na delo isti pogoji in se uporabljajo iste mere kot za inozemske delovne moči. Torej je polnopraven in polnopraven državljan samo moški. Belgijske žene seveda energično protestirajo: na velikem protestnem zboru ni nastopilo nič manj kot 20 govornic. Kaže, da je imel protest uspeh, kajti minister je na poslano mu resolucijo odgovoril, da bo uknil samo nekatero zlorabe.

Ženska propaganda za svetovni mir potom radija. V New Yorku predava vsak petek v radiu kaka ugledna organizatorica ali socialna delavka pod naslovom »svetovni mir in žene«. Predavanja obsegajo poročila o dosedanjem delu žen za svetovni mir ter organizirajo propagando za širjenje mirovne ideje. Dosedaj so predavale tudi pri nas znane žene: Jane Addams, socialna organizatorica, Carrie Chapman Catt, bivša predsednica avstrijske ženske zveze Ella Boole, predsednica zveze krščanskih žen in druge.

Turkinje v političnem pogledu izenačene z moškimi. Zakonodajna skupščina je soglasno sprejela predlog, ki določa, naj se ustava tako spremeni, da bo imel v bodoče vsak turški državljan, ki je izpolnil 23. leto, pravico voliti poslance v parlament, in vsak, ki je star nad 31 let, bo lahko izvoljen, ne glede na spol.

Žene — župani v Angliji. Pri zadnjih volitvah v Angliji in Walesu je 13 občin postavilo na čelo občinskega sveta ženske.

FILATELIJA

Slovenska izdaja 1919-1920

Frankovna znamka za pet kron (rjavordeča)

Naklada. 2.832.900 kosov, in sicer dve nakladi Jugoslovenske tiskarne (l. 12. IV. 1919. in IV. v aprilu 1920.) skupaj z 2.002.900 kosi in dve nakladi Reisserja na Dunaju (II. 10. XII. 1919 in III. 11. I. 1920) skupaj z 830.000 kosi.

Tiskovne in poštne pole so obstajale iz 10x10=100 kosov.

Poizkusni tisk: črna barva na kartonskem papirju in slabem sivkastem tisk. papirju in veliki format 42x65 na kartonskem papirju, nadalje vijoličasta barva na tankem papirju (tisk na obeh straneh papirja).

Papir. Razločujemo gladki beli papir »A«, tanki beli papir »B« in novinski papir »H«, ki je tu pa tam na površini rebrest.

Barva. Razločujemo tri izrazite nianse rjavordeče barve:

- a/A rožnato,
- a1/A karminastorožnata,
- a2/B isto nianso na tankem papirju,
- a3/A karminastorjavo;
- b/A rjavordečo;
- c/H opekastordečo.

Lepilo. Pri papirju A je lepilo bledorumenasto, enakomerno nanešeno, in rumenkasto do rjavorumenasto, gosto, pegasto, neenakomerno nanešeno. Pri papirju »B« je lepilo rumenkasto do rjavorumenasto, gosto, neenakomerno nanešeno.

Ker se je prvotno te pole najprej zobčalo in šele potem gumiralo, so v teh slučajih luknjice izpolnjene z lepilom. Pri papirju »H« je lepilo rjavorumenasto, temno, enakomerno nanešeno. Znano je tudi takozvano masno lepilo, ki se opaža v obliki svetlih madežev samo pri nerabljenih kosih.

Zobčanje. Imamo dvoje vrst zobčanja: I. linijsko zobčanje 1 1/2, in II. linijsko zobčanje 11. — Znani so tudi rezani in le deloma nezobčani kosi, mišje, stepe in širokorobno zobčanje z iglastimi in širokimi luknjicami.

Tiskovne napake. Znani so dvotiskni, od-tiski, predirajoči tiski in gube, ter tisk na gumirani strani papirja. — Prehodi od svetlejše v temnejšo nianso so pogosti, dočim prehod iz ene nianse v drugo ni znan.

Izrazite in tipične pogreške plošč. Pri 31. znamki: praska od levega okvira preko čela; pri 47. znamki: navpična črtica nad desnim očesom, pri 51. znamki: nad levim številom »5 K« je pika; pri 67. znamki: v desnem ušesu madež; pri 78. znamki manjka polovica desnega ušesa; pri 88. znamki je na čelu šop temnih las; pri 94. znamki je nad levo ramo pika; pri 98. znamki je v navpičnem okviru desno leve številke »5 K« bel madež.

Obeski: pri opekastordeči, papir H, levo obesek trivinarske purpurvioletčaste s spodnjim robom; — pri karminastorjavi, papir A, levo obesek 1 Kronske cinobrate z desnim robom, zobčanje 11; pri rjavordeči, papir A, desno obesek 2 Kronske modre z levim robom.

Vodni znak: navpični in široki vodoravni na papirju A, navpični in vodoravni na papirju H.

Razpolovljene znamke doslej niso znane. Provizoriji niso znani.

Zanimive pošne izkaznice (celine): mešana frankatura.

Redkosti: zobčanje 11; barva a/A svetlorožnata.

Rabljeno — nerabljeno. Karminastordeča barva na tankem papirju je v vodi občutljiva! Pri pranju tedaj pozor!

Potvorbe niso znane.

Vse filateliste prosim, da svoje morebitne pripombe ali poprave o tej vrednosti pošljejo na naslov: Slavko Veselič, tajnik Slovenskega filatelističnega društva in član zvezne sekcije za raziskavanje slovenskih znamk, Ljubljana, Tyrševa cesta 15-I.

Mali oglasi

Prodám.

Beseda 1 Dln, davek 2 Dln. za sifro ali dajanje oastova 5 Dln. Najmanjši znesek 17 Dln.

Elegantno steno

brastovo s brušenim steklom, 5,20 x 3,30, prodam po nizki cen. Ogledati v lokalu »Jutra« v Selenburgovi ulici. Naslov v oglaš. oddelku »Jutra«. 672-6

Pri tvrdki

F. M. Schmitt Ljubljana, Pred škofijo 2 in Lingerjeva ulica št. 4 dobitе usnjene izdelke, ro-kavice, nogavice, arajce, ovrtaonike, kravate, damsko svileni in benigerjevo perilo, damske čevlje, gumbe za šivanje, obleko, suk-nje itd. itd., tudi prazni-ko po znatno znižanih cenah! Orlejte si veli-ko nočne izložbe! Ogled blaga oddelku »Jutra«. in cen je brezobzrent!